UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Decretum Gratiani

Gratianus <de Clusio>

Parisijs, 1542

Tertia, an iura eccl[es]ie p[er] p[ro]scriptionem tolla[n]tur? Sol. sic.

---

urn:nbn:de:hbz:466:1-62466

Visual Library

Quod de iure[a] ordinãdi nõ poſſidendi intelligendũ eſt.

His authoritatib⁹ facile perpẽdi põt ꝙ ſiue abbates ſiue epĩ in ſuis caſtellis vel villis ecclĩas edificauerint: nõ ideo epõ in cuius dioceſi fuerint, cõuẽtus adimit: et ideo ſacerdotes iuxta illud Urbani et Nicolai in eis non niſi ꝑ epõs cũ conſenſu tñ ⁊ electione edificantium ordinari poſſunt.

Queſtio .iij.

Quod aũt preſcriptiõe[b] tẽporis oĩa iura[c] tollãtur, ꝓbat authoritate Calcedonenſis concilij, et Gelaſij pape, ⁊ Toletani cõcilij. Prima hec eſt.

Ruſticane parochie apud epos qui eas poſſident. xxx. annis ſine violentia, permaneant immobiles.

PEr ſingulas eccleſias parochias ruſticanas permanere immobiles apud eos qui eas tenent epiſcopos decernim⁹: et maxime[d] ſi eas ſine violentia per .xxx. annos gubernauerunt. Si vero intra .xxx.[e] annos facta fuerit de his dubitatio[f]: liceat eis qui ſe dixerint leſos, propterea mouere apud ſynodũ prouincie certamen.

Qd de iure. Caſus. Dictum eſt. ſ. in trib⁹ pxi. ca. ꝙ ecclĩa edificata ſubeſſe debet epõ in cuius dioceſi eſt edificata: nũc ṽo dicit Gra. hoc eſſe intelligendum quo ad ſpiritualia tñ: ⁊ ideo ſiue abbas ſiue epõs in ſuo caſtello vel villa eccleſiã edificauerit, non poterit eã ſubtrahere epõ in cuius dioceſi eſt. vñ ſacerdotes iuxta Urbanum ⁊ Nicolaum nõ poterunt ibi ordinari ⁊ inueſtiri, niſi per epm cuius eſt dioceſis cũ conſenſu tñ edificatoris.

a Qd de iure. Reſpicit ca. poſſeſſio. ſ. eo.

Quod autẽ. Caſ⁹. Hec q̃ſtio diuidit in decẽ partes: in quarũ prima probat ꝑ quatuor authori. ꝙ preſcriptio tricẽnalis currit aduerſus ecclĩas/ qd hodie correctuz eſt. ĩ. eo. quas actiões. Secũda ibi: Ecce his. tertia ibi: Poteſt etiam aliter. Quarta ibi: Itẽ ſi de rebus. Quinta ibi: Item ea que. Sexta ibi: Pro qua. Septima ibi: Tollũtur. Octaua, ibi: Preſcriptionum. Nona ibi: De preſcriptionibus. Decima ibi: Sed ſola. Joan. de fan.

Caſus. Hic intitulatur .iij. q. qua queritur an oĩa iura ecclĩaſtica tpis preſcriptione tollantur? Et rñ. ꝙ ſic quadragenaria: vt. ĩ. eo. quas actiones. niſi in his que ſunt in limite, vel limiti coherent: vt. ĩ. eo. memoratos. antiquitus tñ currebat preſcriptio tricennalis: vt. ĩ. eo, ca. j. ij. iij. ⁊. iiij. que capitula ſunt abrogata.

b Qd aũt preſcriptione. Hic deſcribitur. iij. q. an oĩa iura preſcriptione tollãtur. Ad euidẽtiam ꝙ dicendoꝝ vidẽdũ eſt prius de vſucapionib⁹, poſt de preſcriptione. Uidẽdũ ergo qd ſit vſucapio: et qd in ea exigatur: et que res poſſit vſucapi. Uſucapio eſt acquiſitio dominij per continuam poſſeſſionem temporis lege definiti. Arg. ff. de vſucap. l. iij. Exigũtur autẽ in ea quinqꝫ: bona fides ab vtraqꝫ parte. arg. ff. pro emp. l. ij. §. ſi eam. C. de preſcriptio. long. tẽp. autent. male fidei poſſeſſor. Item iuſtus titulus/ et continua poſſeſſio, et ꝙ res ſit mobilis, et ꝙ non ſit vitioſa. ⁊ qd dixi ab vtraqꝫ parte, verũ eſt quo ad initium cõtractus, non quo ad contractuz mediij tpis. ĩ. eod. §. poteſt. ſm canones tñ exigitur bona fides cõtinua. ex̃ de preſcrip. vigilanti. et ca. vlti. Titulus autem eſt iuſta cauſa poſſidendi qd noſtrum non eſt: et exigitur titulus: vt. C. de vſucap. pro empt. l. vlt. et ex̃ de preſcrip. ſi diligẽti. qñqꝫ tñ vſucapio procedit ſine titulo iuſto errore interueniente. C. de vſucap. pro do. l. j. pro empt. quod vulgo. ff. pro legato. l. iiij. et vlti. Juris tamen error non prodeſt in vſucapionibus. ff. de iur. et fac. igno. l. iuris. ff. de vſucap. nunqꝫ. j. rñ. Exigitur etiã cõtinua poſſeſſio. hoc planũ eſt. Et ꝙ res ſit mobilis: qꝛ in immobilibus non habet locum vſucapio. Que autẽ res vitioſa dicatur/ habes inſtit. de vſuca. §. j. et. ij. ff. de acquirere. do. bone fidei. Item vſucapio nõ interrumpitur lite conteſtata. ff. de rei vendi. ſi qs poſt acceptũ. ⁊. ff. pro emp. l. ij. §. rem alienã. Argu. C. de anna. excep. vt perfectius. ĩ. eo. §. tollũtur. Illi tñ quatuor caſus ſunt ſpeciales. vnde ṽſus. Non vſucapies niſi ſint tibi talia quinqꝫ. Recta fides: iuſtus titulus: res non vitioſa. Qꝫ res tradat: poſſeſſio cõtinuet. Sequit de preſcriptione qd ſit: q̄ ei⁹ ſpẽs: et q̄ ad eã exigãtur: et q̄ preſcriptio currat cõtra eccleſiam: ⁊ qualiter interrũpatur: et qs ſit ei⁹ effect⁹. Preſcriptio eſt exceptio ex tpe ſubſtãtiã capiẽs que actioni perſonali vel in rem opponitur. Eſt aũt q̃dam lõgi tpis p̃ſcriptio de qua nihil ad p̃ſens: cũ ꝯtra eccleſiam nõ currat q̄ contra p̃ñtes ſpatio .x. annorũ, contra abſentes ſpatio .xx. annoꝝ complet. C. de preſcri. x. vel. xx. an. l. vlti. nec currit niſi cum bona fide. Alia eſt longiſſimi tpis. i. xxx. vel. xl. an. in qua ſm leges non exigitur bona fides vel titul⁹. C. de anna. excep. l. j. Scd̃m canones hec nõ ꝓcedit niſi qs bonã fidẽ habuit. ex̃ de preſcrip. vigilanti. et in cõſti. Inno. qm̃ omne. ⁊. xxxiiij. q. ij. ſi virgo. nec etiã illa que eſt. xxx. an. currit cõtra eccleſiã, ſed tñ. xl. ĩ. eo. quas actiões. Itẽ ſm canones titulus requiritur in lõgiſſima preſcriptione: vt ex̃ de preſcript. ſi diligẽti. Jo. qd T. negat niſi rõne p̃ſumptionis. B. qñqꝫ tamen minus iuſt⁹ titul⁹ parit cãm p̃ſcribẽti: vt ex̃ de empt. et ven. ꝑuenit. ⁊ ex̃ de iur. pat. cura. Interrũpitur autem naturaliter ⁊ ciuiliter. Si naturaliter interrumpitur, ꝓdeſt oĩbus ius habẽtib⁹ in re. ff. de vſuca. l. naturaliter. Si ciuiliter, ꝓdeſt interrũpẽti tm̃/ et ei⁹ heredi: vt ex̃ de diuer. et tẽp. p̃ſcri. inter quatuor. Eſt aũt effectus eius vt acq̃rat tm̃ exceptio ſm Jo. nõ dñium niſi vtile: vt. ĩ. eo. q̃cũqꝫ. ſm B. et alios etiã directũ dñium acquiritur: vt eſt expreſſum. C. de bo. ma. aut. niſi. et. ĩ. eo. inter memoratos. ibi: ſit eternum dominium.

c Jura. Hoc nõ eſt verũ: qꝛ nec oĩa iura nec a q̃cũqꝫ preſcribi poſſunt. ꝙ nõ omnia, habes. ĩ. eo. licet. et. C. de preſcrip. xxx. an. cõpetit. ꝙ non a q̃cũqꝫ, ex̃ de preſcrip, cum ex officij. et ca. cauſam. Jo.

PEr ſingulas. Caſus. Quidã epĩ tenuerũt parochias alioꝝ epoꝝ per. xxx. annos quiete et ſine violẽtia: q̃ſitũ eſt in Tolet. conci. vtrũ ſint tuti. Et rñd. ꝙ ſic. ſi vero intra. xxx. an. q̃ſtio ſup hoc fuerit mota, liceat ſup his parochijs mouere certamen vel litigium.

d Maxime. i. tm̃: ſic. xj. q. iij. ſi qs epõs. nã violentus detentor non preſcribit. ex̃ de preſcrip. ca. vlt.

e Xxx. Hodie non ſtatur huic numero. ex̃ de p̃ſcrip. de quarta. ĩ. eo. quas actiones.

f Dubitatio. Per lit. ꝯteſt. ſi eñ res efficitur dubia arg. ex̃ de offi. dele. relatũ. C. quibus ad lib. ꝓcla. l. iiij. vel per libellum oblatum principi ſecuta conuentione:

Uſucapio qd ſit/ ⁊ qt ĩ ea exigant.

preſcriptio q̄ ⁊ quotuplex.

dicũt qdã ꝙ nec et ꝑ eccleſia. ar. ĩ. e. placuit: ibi de hoc in glo. ar. ꝙ ⁊c.

preſcriptio duplr interrũpit.

preſcriptionis effect⁹.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

vt.C.de preſcrip.xxx.an.l.iij.vel per ſynodalē ꝓclamationem.ex̄ de preſcrip.ſctōꝝ.nam ſimplex denunciatio habet ꝓ lit.cōteſt.vt ex̄ vt lit.ꝯteſt.qm̄.in fi.⁊ dico ꝙ ex quo ſemel facta eſt lit.ꝯteſt.poſt ſm̄ canones nō currit ꝑſcriptio:qꝛ ꝑſumit̄ poſſidēs iā hr̄e malā fidē:⁊ de iure ſuo iam titubare. C.de acq̄r.poſ.ne mo.vn̄ nō preſcribit vſqꝫ ad mille annos:vt extra de ꝑſcp̄.qm̄.lꝫ leges q̄ nō curāt de mala fide dicūt.xl.annos exigendos.

vt.C. de an. except. l.j.C.de preſcrip. xxx.an. l.viij.

C.de anna.excep. l.j.Joan.

Preſulum. ¶ Caſꝰ.Hoc cap.diuidit̄ in duas partes.In prima dı̄r ꝙ ep̄i habēt ꝑtātē regēdi eccleſie facultates:ita vt de duabꝰ ꝑtibꝰ ꝓuideāt clericis ⁊ pauperibꝰ,reliq̄s v̄o duas ꝑtes pro ſe ⁊ captiuis ⁊ peregrinis.In ſc̄a ꝑte dr̄ ꝙ ep̄i iure ſibi vendicent poſſeſſiones vel parochias q̄s.xxx.an. pacifice poſſedert̄ qꝛ ſic placuit legibus imperatorū. Sc̄a ibi: Illō ēt.

Item Gelaſius.

¶ Triginta annis ab epiſcopis poſſeſſe,immobiles ꝑmaneant dioceſes.

Preſulum noſtroꝝ authoritas emanauit vt facultates eccl̄ie epiſcopi ad regendum[a] habeāt poteſtatem:ita tamen vt viduarum ⁊ pupilloꝛum atqꝫ pauperum necnon et clericoꝛum ſtipendia diſtribuere debeant.Hoc eis etiā ſtatuimus dari quod hactenus decretum eſt[b]:reliquum ſibi epiſcopi vendicēt: vt(ſicut antea diximus)peregrinoꝛum atqꝫ captiuoꝛum largitoꝛes eſſe poſſint.

Item Gelaſiꝰ.ij.Illud etiaꝫ annecti placuit,vt ſi(quod abſit)facultates[c] eccleſie necnō dioceſes ab aliq̄bꝰ poſſidētur ep̄is,iure ſibi vēdicent q̄ tricennalis lex concludit:qꝛ ⁊ filioꝛum noſtroꝝ principū ita emanauit authoꝛitas.

Item ex concilio Toletano quarto.

¶ Territoꝛij poſſeſſio cōuentum non adimit.

Sicut dioceſim[d] alienā tricēnalis poſſeſſio tollit,ita territoꝛij poſſeſſio conuentum[e] non adimit[f].

Item ex eodem.

¶ Tricēnalis poſſeſſio intra vnā prouinciā ſeruari debet.

Quicunqꝫ epiſcopus alterꝰ ep̄i dioceſim per triginta annos ſine aliqua interpellatione poſſederit:q̄uis ſm̄ ius legis[g] eius non videatur eſſe dioceſis,admittenda tamen eſt contra eum actio repoſcendi. Sed hoc intra vnam prouinciam[h]:ex-

a ¶ Ad regendū.Ar.ff.ꝓ emp.qui fundū.§.ſi tutor.
b ¶ Decretū eſt.Ab eodē Gelaſio.xij.q.ij.quatuor.
c ¶ Facultates.Hoc habes.xij.q.ij.facultates.

Sicut dioceſim.¶ Caſus.Ego Bartho.Brix.hunc caſum ſic intelligo.Dicit̄ em̄ ꝙ lꝫ ep̄us preſcribat alterius ep̄i eccleſiā vel ppl̄m p.xxx.annos,nō tn̄ acq̄rit populū vel iuriſdictionem in eo quo ad ſpūalia,etſi preſcribat terram aliquā.Tu tn̄ prudens lectoꝛ ſi melius intellexeris,me de inſufficientia excuſabis.Hug. tamen et gloſſe hanc literam ſic intelligūt:licet aliquis preſcribat eccleſiam quo ad tempoꝛalia ⁊ parochialia iura,non tamen preſcribit ius epiſcopale.

d ¶ Sicut dioceſim.i.eccleſiā dioceſis.Et dic ſicut.i. [q̄uis.
e ¶ Conuentū.Id eſt ius epiſcopale.
f ¶ Non adimit.Id eſt non ideo adimit.

Quicunqꝫ.¶ Caſus.Quidā ep̄s poſſedit dioceſim alterius ep̄i ſine interpellatione per.xxx.annos. queſitum fuit in cōcilio Toletano vtrum ſit tutus aduerſus aliū ep̄m:⁊ reſpondet,ſi eſt intra eandē prouinciam vel ep̄atum.i.in interioꝛi parte prouincie vel epiſcopus,lꝫ ſm̄ ius legis naturalis eius non videatur dioceſis eſſe,tamen contra eum actio nō eſt admittenda.Si v̄o eſt extra prouinciā vel epiſcopatū.i.in exterioꝛi parte prouincie vel epiſcopatus.i.in limite vel iuxta,nō eſt tutus preſcriptione,ne prouinciarum vel epiſcopatuum termini confundantur.

g ¶ Legis naturalis.nam de iure naturali non ſunt preſcriptiōes inducte.nam iure naturali iniquum eſt aliquem ditari cum aliena iactura:vt extra de penis. ſuam.⁊.ff.de cōdi.inde.nam hoc.Sed ideo inuenta eſt preſcriptio,ne dominia rerum ſemper ſint in incerto. ff.de vſucap.l.j.Uel dic ſm̄ ius legis ciuilis.et hoc ſm̄ opinionem dicentium preſcriptionē dn̄ium nō acquiri,ſed tn̄ exceptione.ſed contra eos eſt.j.e.clerici.in fine.C.de bo.ma.auf.niſi.et res preſcriptiōe ꝑpis mutāt dominiū.ff.d vſuca.eum qui edes.ꝟſi.⁊ vniuerſitas.

Preſcriptio ad q̄d eſt inuēta.

Qui ſit not. s.eo.in ſum.de hꝰ etiā not.j.e. §.pōt. ij.in gl. ar.pro.

h ¶ Prouinciaꝫ.Id eſt dioceſim.quādoqꝫ enim ꝓuincia ſumitur ꝓ dioceſi:vt.l.diſtic.ſtudeat.quādoqꝫ ecōuerſo:vt.ix.q.ij.ep̄i.Quidam tamen in loco iſto dixerūt ꝙ intra aliā prouinciā nō poſſet preſcribi:lꝫ intra aliā dioceſim poſſit.Quid autē preſcribi poſſit in dioceſi alterꝰ,varie a varijs eſt notatum.et celebꝛis fuit hec ſententia ꝙ quicq̄d eſt intra termios alterius dioceſis,preſcribi poteſt:dummodo nō ſit in limite vel cōiunctum limiti:vt ex̄ de parochijs ſup eo.non tn̄ quo ad ep̄alem iuriſdictionem,ſed tātū quo ad proprietatem,vt dicunt:et hoc dum conſtat de limitibus.Sed ſi de limitibus non cōſtat:tunc quo ad proprietatē et quo ad epiſcopalia iura res alterius ep̄i preſcribitur:vt.j.e.licet.extra de deci.cū ſint homines. Sed illis vehemēter obſtat extra de ꝑſcrip.ad aures. et ca.auditis.⁊ ca.cum ex officij.et de relig.do.cap.j.in quibus non ſolum res,ſed iura ep̄alia preſcribuntur. Sil'r hic diſtingui poteſt inter iura parochialia et iura ep̄alia:vt iura parochialia poſſint preſcribi ſiue dioceſes ſint limitate,ſiue nō:vt ius decimarū,vt baptiſmata,oblationes ⁊ ꝓcurationes:dūmō res ille nō ſint cōiuncte limiti:ſed iura ep̄alia non:vt conſecratio:immo vlterius ꝓcedi pōt ꝙ ſil'r iura ep̄alia que conſiſtunt in lege iuriſdictiōis ep̄alis,preſcribi poſſunt ab alio ep̄o: quia taliter preſcribitur exemptio:nō tn̄ vnus intrabit terminos alterius:ſed intra terminos pꝛopꝛios vtetur iure illo:niſi in caſu.vt.j.e.placuit.Sed tn̄ dicūt quidā ꝙ quodlibet ius ep̄ale pōt preſcribi:dūmodo non ſit vicinum limiti. Sed quātum ad proprietatē ſatis videt̄ ꝙ ſiue ſit in limite ſiue al's,ꝙ res alterius preſcribi poſſit:vt extra de ꝓba.ex literis.Si q̄ras quare limes nō poſſit preſcribi:dico ideo,ne cōfundantur termini prouinciarum:vel ideo qꝛ limes communis eſt:vt probatur.ff.de acquiren.rerū do.adeo.§.vlti.⁊.l.ſequen.ſed ſi rem que mihi eſt communis cum alio.ille poſſederit: ego per ipſum retineo poſſeſſionem:vt.ff.quemadmo. ſer.amit.ſi cōmunem.Uel ideo nō preſcribitur,qꝛ non preſumitur ꝙ aliquis communi re vitioſe vtatur:vt.ff. pro ſocio,merito.⁊ ſic preſumitur ꝙ quantocunqꝫ tempoꝛe alter poſſideat:ꝙ non tantū nomine ſuo,ſed noie

Preſcribi quid poteſt i alterꝰ dioceſi.

Limes dioceſ. eſt ipreſcriptibilis.

meo poſſederit. Sed certe hec ratio nõ videt̃ ſufficiẽs: quia eadẽ rõne nec fines prediorꝫ poſſent preſcribi: qḋ falſum eſt: vt.j.e.q.iiij.volumus.ꝛ ex̃ de pſcrip.q̃r.ꝛ.C. fi.regũ.l.vl. Alij dicunt ꝙ limes bene põt preſcribi: ſed non manẽs limes: quia cũ cito eſt preſcriptus, deſinit eſſe limes.

f ¶ Putat. Nã diuturnitas tpis ꝛc. ex̃ de ſi.nõ ſatis. g ¶ Formã. Argu. qḋ certis perſonis mandatur, ad alios extendi: et quod in vno negocio ſtatuitur, ad oia ſimilia extendi.ꝫ.ij.q.j.multi.xiiij.q.ij.ſuper.xxxij.q.ſ. ne.vij.apoſtolus.argu.diſt.lxj.miramur.diſt.xxxviij. ignorãtia.extra ḋ re iudi.in cauſis.

a ¶ Extra vero. quantũ ad oia epiſcopalia iura.

¶ Ecce his. ℣ Hec eſt ſecũda pars q. in qua probat per tria ca. ꝙ limites et ei adherẽtia nõ pſcribunt. Jo.ḋ.f.

ſ.ps.

¶ Caſus. Concludit Gra. ex ſupradictis ca. ꝙ eccleſiaſtica iura pſcriptione tolluntur: poſtea probat contra p ca.ſequẽtia.

Licet in regulis. ℣ Caſus. Beneuẽtanus ſic ponit caſum iſtuꝫ. Anconitanꝰ epũs habebat quaſdaꝫ villas intra terminos epiſcopatꝰ camiſani epi. occaſione poſſeſſionuꝫ et villarum inuaſit ſibi ſpiritualia Super hoc cũ epiſcopus Camiſanꝰ cõquereretur, decreuit Gelaſiꝰ inuaſa reſtitui Camiſano epiſcopo: et precepit Maximo ꝛ Euſebio epiſcopis vt ipm mitterent in poſſeſſionem. Hug. ꝟo hũc caſuꝫ ſic ponit, cuius poſitionẽ magis approbo. Inter Anconitanum

† Camiſane.

tra vero[a] nullo modo: ne duꝫ dioceſis defenditur, puincia rum termini confundantur.

Ecce his authoritatibꝰ pbatur ꝙ poſſeſſionis ꝛ gubernationis iura preſcriptione tollunt̃. Sed idem Gelaſius cõtra teſtatur ſcribẽs Maximo et Euſebio epiſcopis.

¶ Status parochiarum nec preſumptione, nec tpis pſcriptione mutari poteſt.

Licet i regulis ↄtineat̃ antiquis, parochias[b] vniuſcuiꝗ eccl̃ie priſtina diſpoſitione[c] deputatas nulla poſſe rõne cõuelli: ne p ↄſuetudinem peſſimã exẽpli[d] mali temeritate creſcente, vniuerſalis ↄfuſio naſceret̃: tñ etiã decretis noſtris ante nõ multuꝫ tpis deſtinatis oĩa iuſſimus q̃ taliter fuerãt iuaſa[e] reſtitui: ſed q̄r temeritas puadẽtium legem ſibi poſſe putat[f] generari ſi ſceleri ſuo pertinaciã retẽtionis adiũgat: ea que inter fratrem ꝛ coepm noſtrũ Cõſtantinũ Anuſcane† eccleſie ſacerdotem, et inter nuncios directos ab Anconitano pontifice decreuimꝰ, per vos impleri cupimus: tunc formam[g] in ceteris cognitionibus que ſit ſequẽda pſcripſimus. Nulla igitur preſumptione ſtatũ parochiarũ qui ppetue etat̃ firmitate durauit, patimur mutari: quia nec negligentia pontificis, nec tpalis obiectio (que per incuriã forte generatur) neꝗ ignauia faciẽte conſenſus adhibitus, nec ſubrepente ſupplicatiõe preceptio diuellere poteſt ſemel dioceſim cõſtitutã, ex qua ſemper ad regenerationem atꝗ cõſignationem epi plebs deuota conuenit[h]. territoriũ etiã non facere dioceſim olim noſcitur ordinatum. ¶ Hoc multipliciter diſtinguitur. Sunt quedam dioceſes que certis limitibus diſtincte ſunt: he nullo modo preſcribi poſſunt. Alie vero que non ſunt certis limitibus diſtincte, ꝛ de quibꝰ certa definitio nõ olim preceſſit preſcriptione tolluntur.

Unde Innocentius papa.

¶ Limitis poſſeſſio preſcribi non poteſt.

Inter memoratos fratres noſtros Fulgentium Aſtigitanum, et Honorium Cordubenſem epiſco-

h ¶ Cõuenit. pone ꝙ aliquis epiſcopus poſſideat eccleſiã intra dioceſim alterius epiſcopi remotã a limite: ꝛ fluuiꝰ quidã erat limes: ſed fluuius paulatim accedit ad illã eccleſiam, ita ꝙ efficitur vicina limiti Dic ꝙ interrumpitur pſcriptio naturaliter, nec preſcribitur. Uel dic ꝙ nihilominꝰ procedit preſcriptio: nec termini epiſcopales variant̃ propter hoc: vt.ff.de cõtrahen.emp.rutilia polla. Quid dices de eccl̃ia ſita in limite, et in vtraꝗ dioceſi habet parochianos? Dic ꝙ erit cõis, quo ad parochialia: ſicut et arbor i confinio poſita.ff. com.diui.arbor. ꝛ inſula in confinio poſita.inſti.de rerũ diui.℣.inſula. inſolidum aũt habebunt epiſcopalia. ſi diſcordãt in eccleſie diſpoſitione, ſuperioris erit officiũ in hac parte.extra de iu.pa. nullꝰ. vl' alternis ãnis diſponãt.ff.de vſufru.quotiẽs.

Eccl̃ia i limite dioceſ poſita, cuiꝰ eſt. † Põt dici ꝙ eccl̃ia erit illius ſolꝰ in cuius limite cã pus poſitꝰ eſt. ar.ḋ ac qui.re. domi. adeo. ℣.vlti. fin I.

episcopũ ꝛ Conſtãtinũ Camiſane ciuitatis epiſcopum controuerſia erat de quadam eccleſia poſita in limite alterius, puta Conſtantij. alter ſcilꝫ Anconitanus epiſcopus diu poſſederat eam: de qua conueniens coram Gelaſio, per nuncios reſpondebat. quam controuerſiam ſic decidit Gelaſius, vt eccleſia reſtitueretur petenti epiſcopo: quia limites nulla ratione poſſunt preſcribi: ſicut et in antiquis regulis et in ſuis aſſerit contineri decretis. Quapropter ſcribit Maximo et Euſebio epiſcopis, vt hanc ſententiam mandent executioni. Et ſimilem formam in omnibus ſimilibus caſibus dicit fore ſeruandam.

b ¶ Parochias.i.intra limitem vnius dioceſis.
c ¶ Diſpoſitione.i.terminatione.ꝫ.xiij.q.i.ca.j.
d ¶ Exempli. Supra diſtinc.xcvj. bene quidem.ꝫ.j. q.j.principatus.
e ¶ Inuaſa. Nam inuaſores nõ preſcribũt. C.de preſcrip.xxx.an.ſi quis emptionis.ꝛ.xciij.diſt.illud.

¶ Hoc multipliciter. ℣ Caſus. Exponit Gratia. ſupradictum ca. dicens illud loqui de dioceſibus que certis limitibꝰ ſunt diſtincte, que nullo modo in limite vel circa limitem preſcribi poſſunt. Alie vero que certos limites non habent, preſcriptione tolluntur.

Inter memoratos. ℣ Caſus. In extremis finibus epiſcopatus Aſtigitañ. erat Cellaneñ. eccleſia. in finibus vero epiſcopatꝰ Cordube erat eccl̃ia Regineñ. que plebes erãt. inter quas eſt quedam baſilica ſuper qua Cellaneñ. eccleſia ꝛ Regineñ. cõtẽdebant. occaſione quarum eccleſiarũ inter epõs predictarũ ciuitatum erat contentio. quare Innocentius delegat cauſam iudicibus, mandans eis vt terminos videant: et oſtendit eis ſub qua forma procedent: vt ſcꝫ ſi inuenerint eccleſiã illam intra terminos poſſidentis, adiudicent eam ſibi peperuo. ſi vero extra terminos, et pſcripſit, ſimiliter adiudicẽt eam ſibi. ſi vero nondũ preſcri-

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

dit, reſtituent eā epō q̄ appellauit ⁊ repetijt. et iſte caſ⁹ ver⁹ eſt: ⁊ ſi bene inſpexeris, de litera elicit.
a ¶ Diſcuſſio. i. queſtio diſcutiendi.
b ¶ Alter Cellanēſem. q̄ eccleſia erat ſubiecta ſibi.
c ¶ Nullum. Arg. ꝙ limitis manifeſtatio rem iudicatam reuocet:[f] ar. ȝ.e.q.j. felix.
d ¶ Sententia. Quam ſuper hoc ſentimus.
e ¶ Mittendos. Ubi eñ agitur de finibus agri: oculis ſunt ipſa loca ꝯſideranda. ex̄ de preſcrip. q̄r. ff. fin. regū. l. ſi irruptione. ⁊ vtriuſq̄ partis teſtes audiuntur: vt ex̄ de ꝓba. ex literis.
f ¶ Ita vt dioceſis. Sic cōſtrue. i. vt eternū dñium dioceſis. ſ. de qua eſt cōtrouerſia, ſit poſſidentis eccleſie, cui⁹ eſt ius retentionis.
g ¶ Ius retentionis. i. que eſt i poſſeſſione.
h ¶ Qȝ ſi limes. Poteſt eſſe ſenſ⁹. i. ſi limes ipſi⁹ poſſidētis eam nō ꝯcludit,[g] ⁊ tamen ipſe pſcripſit, habeat eccleſiā. Uel aliter ſi dioceſis non eſt limitata, ⁊ eā pſcribit: habeat eā.
i ¶ Appellatio. i. interpellatio.
k ¶ Preſentis. i. petentis.
l ¶ Extra alienos. i. illius cōtra quem ius preſcribitur. Jo.

[f] Nā videt ꝙ alterā ſiā dedera[t] ſententiā: cum dicat vltra: q̄ reuocata erat ꝑ ꝓpt manifeſtationē limitis ſm hu. dic vltra. i. de cetero.

[g] Ut q̄ eſt in epatu alteri⁹: lōge tñ a limite ſm h.

Dilectio tua. ¶ Caſus. Inter quoſdam epōs erat cōtentio de limitibus epiſcopatuū. delegat ergo Gelaſi⁹ Juſto epō cauſā ſub hac forma, vt ſi aliqua certa diuiſio de limitib⁹ quondā inter eos ꝓceſſerit, intemerata ſeruet. Si vō nihil fuerit terminatū, recipiat teſtes ⁊ ſacramētū partis q̄ de preſcriptione ꝯfidit: ⁊ etiā alteri⁹ partȝ ſi vult exceptionē ſuā ꝓbare. Si qua pars cōfidit. ſ. que agit.
m ¶ De ſpatijs. Prediorū, non limitum. ȷ.q.iiij.ca.ij. Uel intellige de limitibus.
n ¶ Intemerata. ȝ.vj.q.iiij. qđ bñ. ȷ.xviij.q.ij. eleuterius.
o ¶ Sacramentū, ſcȝ teſtiū per quos ꝓbat

pos diſcuſſio[a] agitata eſt propter parochiā Baſilice cuiuſdam quā horū alter Cellanēſem[b] alter Reginē. aſſeruit. et q̄r inter vtraſq̄ partes hactenus limitis actio vētilata eſt: cuius q̄uis ſit vetuſta retentio, nullū[c] tamen iuris preiudiciū affert: ideo ne in dubiū vltra inter eos nr̄a deuocaret ſentētia[d] ꝓlatȝ canonib⁹ ſynodalia decreta ꝓlecta ſunt: q̄rū authoritas ꝓmonet ita oportere inhiberi cupiditatem, ne quis terminos alienos vſurpet. Ob hoc placuit inter alternas partes inſpectores viros mittēdos[e]: ita vt dioceſis[f] poſſidētȝ, ſi tamē baſilicā verȝ ſignis limes ꝓuiſus monſtrauerit, eccl'ie cui⁹ eſt ius retentionis[g], ſit eternū dominium. Qȝ ſi limes[h] legitim⁹ eandem baſilicā nō cōcludit, ⁊ tā longi tēporis ꝓbat obiecta preſcriptio: appellatio[i] preſentȝ[k] epi nō valebit: q̄r illi tricēnalis obiectio ſilētiū iponit. hoc etiā ⁊ ſecularium principū edicta precipiūt, ⁊ preſulū Romanorū decreuit authoritas. ¶ Siuero intra metas tricēnalis temporis extra[l] alienos terminos baſilice iniuſta retētio reperitur: repetētis epiſcopi iuri ſine mora reſtituetur.

Item Gelaſius papa Juſto epiſcopo.

¶ Spatia q̄ definita fuerint, tēpore preſcribi nō poſſunt.

Dilectio tua ſtudeat (inquiſita oīm fidelr rex ꝟitate) vt ſi de ſpatijs[m] de q̄bus memoratur orta cōtētio, definitio dudū certa proceſſerit, intemerata[n] ſeruetur: alioquin ſi nihil vnq̄ ꝯſtiterit terminatū, tunc de preſcriptione temporum ſi qua pars confidit prebeat ſacramentum[o]: vt tamen que hactenus poſſediſſe probabitur, iuſiurandum ſinatur offerre[p].

Poteſt etiam aliter diſtingui. Que quiſq̄ ſua authoritate vſurpat: quia nullo titulo poſſidere incipit, preſcribere non poteſt. Et in hoc caſu intelligenda eſt illa authoritas Gelaſij: Temporalis obiectio que per incuriam forte generatur, non poteſt diuellere dioceſim ſemel conſtitutam. intelligendum eſt ſi nullo titulo, ſed ſola vſurpatione eam poſſidere cepit. Siuero iudicis authoritate et priuilegiorum longa conſuetudine poſſidere cepit: tunc temporalis obiectio actori ſilētiū imponit.

Unde Gelaſius papa ait.

¶ Debent priuilegia triginta annis poſſeſſa immobiliter obſeruari.

Placuit huic ſancte magneq̄ ſynodo, vt res vel priuilegia[q] que dei eccleſijs ex longa conſuetudine[r] pertinent, etiam ſiue a diue

preſcriptionem. ſic. xxxj.q.ij. ſi verum.
p ¶ Offerre. Alteri parti. Uel dic ꝙ illi parti q̄ ꝓbauit preſcriptionē, ſi nō poteſt ꝓbare titulū ⁊ bonā fidē permittē dū eſt ei iurare ꝙ bona fide poſſederit rem illam, ⁊ ꝙ iuſto titulo habuerat eam. non tamen dico ꝙ cogitur probare titulum: ſed ſi probat curſū tēporis et allegat titulum preſumo rōne tēporis ipſum habere titulū: vt. xij. di. illa. ff. de vſur. cū de in rem verſo. Nec ob. qđ dicitur ex̄ de preſcrip. ſi diligenti. ⁊ ex̄ de proba. licet. vbi videt dici ꝙ debeat conſtare de titulo. Intelligo eñ tunc qñ eſt preſumptio cōtra eū, vt ibi fuit. ⁊ ſic intelligo quod eſt ex̄ de deci. dudum. lij. ps. ſȝ fatuus eſt qui allegat titulū quem probare nō poteſt. ſȝ dicat preſcripſi.[t]

¶ Pōt. v. Hec eſt iij. pars. q. in q̄ dr ꝙ res vi poſſeſſa non preſcribitur. Jo. de fan.

[t] De hoc no. x.q.iij. quia cognouimus.

¶ Caſ⁹. Scđo modo exponit illđ ca. licet. vt nō intelligatur de limitib⁹: ſed de rebus inuaſis q̄ nullo titulo poſſident: ⁊ he preſcribi nō poſſunt. ſi vō poſſident iudicis authoritate, vel lōga ꝯſuetudine priuilegiorum: tunc preſcriptione tolluntur.

Placuit ⁊c. ¶ Caſ⁹. Quidā laici ꝑ potentiā ſecularē conabantur auferre res vel priuilegia q̄ ad eccleſiā ex lōga ꝯſuetudine ptinebāt vel q̄ donata fuerant eccl'ie ab īperatorib⁹ vel alijs, ⁊ ab eccl'ia ꝑ. xxx. annos poſſeſſa: ⁊ ideo precipit Gela. vt oīa ſint in ptāte epoꝝ, nec ab ei⁹ ſubtrahant ptāte: ⁊ q̄cūq̄ laic⁹ vel cleric⁹ contrafecerit, dȝ anathematizari donec reſipiſcat.
q ¶ Priuilegia. ȷ.xxv.q.ij.ca.j.⁊.ij.
q ¶ Priuilegia. id eſt chartas eccleſie. xij.q.ij. ſi quis. de clericis.
r ¶ Conſuetudine. Ergo conſuetudo dat priuilegiū. ix.q.iij. conqueſtus.

recordationis imperatoribus^a ſiue ab alijs dei cultoribus in ſcriptis donata, ⁊ ab eis p an-nos trigita^b poſſeſſa ſunt, ne-quaꝙ̃ a poteſtate preſulũ eo-rum quecunqꝫ perſona ſecu-laris per poteſtatẽ ſubtrahat aut per argumenta quelibet auferat: ſed ſint omnia in po-teſtate ac iuſſu preſulis eccle-ſie quecũqꝫ intra .xxx. annorũ ſpatia ab eccleſijs poſſeſſa fuiſ-ſe noſcuntur. Quiſquis ergo clericorum vel ſecularium cõ-tra preſentem definitionem egerit, tanꝙ̃ ſacrilegus iudi-cetur: ⁊ donec ſe correxerit, et eccleſie propria priuilegia ſeu res reſtituerit, anathema ſit.

Idez epiſcopis dardanie in-ter cetera^c inquit.

Repeti non poſſunt que triginta annis quiete poſſi-dentur.

Poſt quingẽtos annos cõſtituta Chriſti^d quoſ-dã audio velle ſubuertere: cũ .xxx. annorũ lex^e hominum nõ poſſit abrumpi. Itez ſi de re-bus eccleſie controuerſia mo-ta eſt, ⁊ definitio ſubſecuta: et ſi iniuſta ſit, tamen quia non ſua, ſed definientis authorita-te^f poſſidere cepit: tricenna-lis^g preſcriptio petitori ſilen-tiũ imponit: ita tamen vt ſup-putatio preſcriptionis non a tempore definitionis, ſed a † deceſſu definientis exordium ſumat.

Unde in Toletano concilio ſtatutum eſt.

Uita irrite diſponentis nõ poterit pertinere ad tricẽniũ temporis.

Si ſacerdotes^h vel mini-ſtri dũ gubernacula ec-cleſiarũ adminiſtrare videntꝰ: contra patrũ ſanctiſſimas ſan-ctiones de rebus eccleſie defi-niſſe aliqua dignoſcuntur: nõ ex die^i quo talia ſcribendo de-creuerũt, ſed ex quo talia mo-riendo^k definita reliquerunt

a ¶ Imperatoribus. hic canonem emendat .l. que loque-tur de quadriennij preſcriptione in rebus donatis ab imperatore.

b ¶ Annos .xxx. ar. ꝙ preſcriptio decennij vel vicẽnij nõ habet locũ in eccl'ia, vt ipſam rẽ priuati tali preſcri-ptione poſſit reti-nere. Alij dicũt cõ-tra. Sed nõne cõ-trariũ eſt .C. d. q̃d. preſcript. l. bene a zenone. nã ibi dici-tur ꝙ ſi iperator rem priuati confe-rat alij, tutus eſt donatarius. et hic dicitur neceſſariã eſſe preſcriptionẽ. Sed dic maxime. vel dicet ꝓ vel. C. de verb. ſig. l. peñ. vel dic ꝙ ſicut eccle-ſia noluit hoc reci-pere ↄtra ſe: vt .xij. q. ij. quicunqꝫ mi-litum. ita nec ꝑ ſe. Uel ibi loquiꝶ cuz dedit impator rez alienaz tanꝙ̃ alie-nam: hic cuz tanꝙ̃ ſuam. Uel hoc qđ dicit de .xxx. annis refertur ad proxi-mum. ſ. ad alios, ⁊ non ad imperato-rẽ: vt extra de ſen. et re iudi. cum in-ter. in ſi.

Eccl'ia ꝯ̃tra tẽ-pore po-teſt rez priuati preſcri-bere.

c ¶ Inter cetera. Uerba ſunt Gra-tiani.

d Poſt q̃ngẽtos. ¶ Cõſtituta Chriſti. id eſt eccleſie alicuius.

e ¶ Lex. i. preſcriptio a lege introducta: lex eñi ꝓceſſu tẽporis nõ põt cõfirmari: q2 ſi eſt iuſta, ſtatim valet ⁊ cõ-firmatꝰ. † ſi eſt iniuſta nunꝙ̃ valet. d. diſt. iiij. erit autẽ lex. videtꝰ tamẽ ꝙ cõtra legẽ poteſt preſcribi ſpatio .xx. annoꝝ: vt. ff. de origi. iu. l. ij. §. exactis.

† Sz ↄ. iij. diſ. i iſtis. et §. ſeq.

¶ Ire ſi do rebus. ¶ Hec eſt .iiij. pars. q. in qua dicitur ꝙ tẽpore prelati male alienãtis non currit preſcriptio, ſed poſt eius mortẽ incipit currere. ⁊ hoc ꝓbat per ca. ſequens. Joan. de fan.

¶ Caſus. Si ſuper rebꝰ eccleſie mota ſit cõtrouerſia, et iniuſta ſit definitio ſubſecuta: ille q̃ ceperit poſſidere authoritate definientis poterit preſcribere .xxx. annis. ſed hec preſcriptio non incipit niſi a deceſſu male defi-nientis. Et nota ꝙ definitio tripliciter põt hic ſumi: vel pro alienatione, vel tranſactione, vel definitiua ſenten-tia. vnde iuxta hanc triplicem ſignificationẽ tripliciter poteſt poni caſus ſeq. ca.

f ¶ Authoritate. Nã iuſte poſſidet q̃ authore ꝑtore poſſidet. xiiij. q. v. dixit. ex q̃. ſi, ſingulegi. cũ inter. ff. de ac-quir. poſ. iuſte. Ar. ↄtra de pe. diſt. ij. ſi q̃s ſemel.

g ¶ Tricẽnalis. Immo ꝑſcriptio .x. dieꝝ tũc ſufficeret nã plꝰ facit ſentẽtia lz iniuſta ꝙ̃ aliqđ ꝑuilegiũ: vt ex d ſen. ⁊ re iudi. cũ inter. in ſi. Jo. Sz nõ loquiꝶ de tali ſen-tentia, ſed de cõcordia que definitio vocatur.

¶ Si ſacerdotes. ¶ Caſus. Quidã prelati iniuſte alie-nauerũt poſſeſſiones eccleſiarũ: in vita prelatorũ, receptores retinuerũt poſſeſſiones illarũ p .xxx. annos queſitũ fuit in ↄcilio Toletano vtrũ detẽtores tuti ſint preſcriptione illa. Et rñdetur ꝙ non: q2 preſcriptio nõ currit in vita pre-lati male alienan-tis, ſz poſt mortẽ: q2 cõtractꝰ nõ ſum-pſit initiũ ab origi-ne equitatis.

iiij. ps

h ¶ Si ſacerdo-tes. Triplex caſꝰ ſolet hic poni. Pri-mus ſic: ecce epus alienauit res eccle-ſie in caſu illicito. dicitꝰ hic ꝙ viuẽte epõ nulla preſcri-ptio currit contra eccleſiã in rebus il-lis: ſz eo mortuo i-cipit currere. ⁊ ſm hoc expõe definiſ-ſe. i. ſua definitiõe ⁊ authoritate alie-naſſe. arg. xx. q. ij. epõs q̃ mãcipia. et dic ſcribẽdo decre-uerunt. i. decreto ſcripture interpo-ſito alienauerunt. Uel ſm alium ca-ſum expõe ſcripto decreuerũt. i. ſcri-pto trãſegerunt: ⁊ in fraudẽ. cuz eñi non poterat dare nepotibꝰ ſuis, fin-gebat ſe habere li-tẽ cuz eis de illo: ⁊ trãſigebat cũ eis.

Caſus tripl'r ponit.

† Adde ꝙ a po-nit hic ꝑ ex. ſi-mile in l. j. §. adeo. ff. de acq. re. do.

Tertiꝰ caſꝰ eſt: epõs tulit definitiuã ſentẽtiã ↄ aliquã ec-cleſiã ſuã ſup aliq̃ poſſeſſione eccl'ie: ⁊ ↄ ius ſcriptũ † dt hic ꝙ ipſo viuẽte nõ currit ↄtra eã preſcriptio. Sz cum iſta ſentẽtia lata fuerit ↄ leges ſcriptas, vt hic innuit: ⁊ ita nulla actio vel exceptio ex ea ↄpetit: vt ar. ij. q. vj. §. definitiua. ꝟſi. itẽ ſi ſententia. qualiter etiã iſte poterit preſcribere poſt mortẽ? Dico ꝙ iſte nõ, ſz eiꝰ ſucceſſor. ⁊ ſic intelligiꝶ ex de iure pa. cura paſtoralis. Uel dic ꝙ iſte bona fide poſſedit: q2 ignorauit illã ſentẽtiã nõ te-nere: ⁊ ſic ſentẽtia q̃ nulla eſt, dat alicui cauſam preſcri-bẽdi: ſicut titulꝰ q̃ nõ valet, dat cauſam preſcribẽdi: vt ex de emp. ꝓuenit. ff. ꝓ empto. qđ vulgo. ff. ꝓ lega. l. iij. ⁊. iiij. nec ↄtradicit extra de his q̃ fi. a pla. c. ij. q2 ibi ſciẽ-te capitulo alienatio fuit facta poſſeſſionũ: vñ ibi poſſeſ-ſor ſtatim tutꝰ eſt. ſed hic capitulo cõtradicẽte. vel for-te iſte nõ erat male fidei poſſeſſor: q2 ignorabat ſenten-tiã iniquã. videtꝰ tñ ꝙ de illicite alienatio nõ poſſit cur-rere preſcriptio. C. de bo. mater. l. j. ⁊ in hoc eſt deterio-ris ↄditionis eccleſia ꝙ̃ minor ſiue filiuſfamilias: quia non prius ↄtra eũ preſcribiꝶ ꝙ̃ ſue poteſtatis eſſe inci-piat: vt. C. de bo. que lib. quecunqꝫ.

† patz exẽplũ ex de re iudi. cũ cãs. ⁊ h intelle-ctus ex eo ꝙ pꝑe-dit: q2 dicit ↄ patruꝫ ſanctio-nes. ſz h.

i ¶ Nõ ex die. Si. extra de trãſac. de cetero. extra de cenſi. preterea. ſi. xij. q. ij. ſi quos. ſi. ff. de diuer. ⁊ temp. preſcrip. cum heres. in ſi.

k ¶ Moriendo. Ideo q2 lz q̃libet poſſit male alienate

reuocare: vt.xii.q.ii.nõ liceat.nõ tñ ita de facili admit-teretur,cum eps ſemp cõtradiceret/et ei literas de ra-to denegaret: arg.de anna.excep.l.ii.§.vlt.et C.de bo. que lib.l.iii.extra de iudi.cauſam.

a ¶ Supputationis. Id eſt reputationis.

b ¶ Subſtabit.i. incipiet nũerari.

c ¶ Cõtractuũ.i. Jct⁹ quẽ fecit eps nõ hz iuſtũ initiũ. hoc io dico: qr pre-ſcriptio nõ eſt con tractus.

d ¶ Ab origine. ar.initiũ ſpectãdũ vt.lxi.diſti. mira-mur.i.q.i.pncipa-tus.ex de elec.du-dũ.ff.p emp.q fũ-dũ.et ff.de diuer.et tẽpo.preſcri.cum heres.in fine. v.ps.

¶ Item ea. ¶ Hec eſt.v.ps.q.in qua dr q ſi eps ꝯcedit alicui clerico vine-as vl terras eccle ſie,tñ non preſcri-bit eas poſſeſſor: et hoc pbat per duo ca.Jo.de fan.

¶ Caſus. Supra oſtẽſum eſt q res inuaſe et q ſũt in li-mitib⁹ pſcribi non pñt. Jdẽ dicit nũc Gra.de bñficijs et de reb⁹ p metũ poſ ſeſſis/q pſcribi nõ pñt. Bñficijs.i.re-bus quaꝝ vſus cõ cedit: vel q gratis ꝯcedunt. De bñfi cijs pbat per duo pma ca. De metu hoſtilitatis probat per ca.pma actione.et per ca.potro.

ſupputationis[a] ordo ſubſta-bit[b].nuſq̃ etem̃ poterit ad tri cenniũ tpis pertinere vita ir-rite iudicantis: qr ſtatus con-tractuũ[c] non ſumpſit initium ab origine[d] equitatis.

Item ea q in beneficijs poſ-ſidentur, ſiue que metu hoſti litatis interueniente diutius poſſeſſa fuerint: preſcribi non poſſunt. Unde in Agathen-ſi concilio definitum eſt.

¶ Que in beneficijs poſſidẽ-tur, preſcribi non poſſunt.

Clerici quilibet quãta cũq̃ diuturnitate tem poris de eccl'ie remuneratio-ne aliqua poſſederit,in ius p prium[e] preſcriptione tẽporis nõ reuocentur[f], dũmodo pa-teat eccleſie rem fuiſſe: ne vi-deantur etiam epi tpe admi-niſtratiõis prolixe aut preca-rias cũ ordinati ſint facere nõ debuiſſe[g]: aut diu retentas fa cultates in ius ſue proprieta-tis poſſe tranſcribere.

Item ex cõci. Aurelianenſi.

¶ Que humanitatis intuitu aliquibus preſtantur, preſcri bi non poſſunt.

Si epiſcopus humani-tatis intuitu mancipio la,vineolas,vl terrulas cleri-cis aut monachis vel quibuſ-libet preſtiterit excolendas[h], vel tpe tenẽdas: etiã ſi longa tranſiſſe annoꝝ ſpatia cõpro bẽtur,nullũ eccl'ia preiudiciũ patiat: nec ſecularis legis pre ſcriptio que eccleſiã aliquam impediat,opponatur.

Item ex cõcilio Hiſpalenſi, cui interfuit Jſidorus.

¶ Temporis preſcriptio nõ obijcitur vbi hoſtilitatis me-tus interuenerit.

Prima actione[i] Theo-dulphi Malechitane eccleſie antiſtitiſ ad nos obla-ta precatio eſt aſſerentis anti quam eiuſdem vrbis parochi am militaris quondam hoſti litatis diſcrimine fuiſſe deci-ſam: et ex parte aliqua ab ec-cleſijs Aſtigitane, Eliberta-ne atq̃ Egabienſis vrbium eſſe retentam. Pro qua re pla

qd eſt.ff.de vſuca.furtũ.vel ſi tãtũ tpe effluxit q igno-rat dñs vbi ſit poſſeſſio illa ſita: vt ff.de acq̃rẽ.poſ.ſi id qd.in princip. Uel niſi illa pſona q poſſedit noie alieno/ aliq̃ poſtea tradat poſſeſſionẽ: vt.ff.de acqui.poſ.poſſi-deri.§.q ſi ſeru⁹.aliter nunq̃ preſcribũt tales: niſi for-te dño repertẽti nõ reddiderit poſſeſ-ſionez: tũc poſſunt res tales pſcribi, nõ ab ipſo,cũ ma-lam fidez habeat: ſed a ſuo ſucceſſo-re. Nunc habes q pſone non poſſunt preſcribere. Sunt etiã quedã res im preſcriptibiles: vt cõtra iura liberta tis non preſcribit: vt.J.e.§.põt. Item nec i tributis pre-ſcribitur: vt.J.e.§. potro.C.de pſcri. xxx.anno.cõpetit. Jtẽ nec in mrimo nio.xxxiii.q.v.qd deo. Item nec de-cime a laico.extra d pſcrip.cãm. Jtẽ videt q non pſcri bitur in repetitio-ne rerũ peculij: vt C.ne d ſta.defun. l.repetitio. Jtez et in ſuitutib⁹ q cõti nuã cãz nõ hñt: vt ff.d ſui.ſuitutes. Jtẽ i limitib⁹.J.e. c.licet. Jtẽ in pcu ratiõibus debitis rõne viſitatiõis.ex tra de pſcri.cuz ex officij. Jtẽ et inobe diẽtia: vt extra eo dem.cũ nõ liceat.

Preſcri ptio nõ hz locũ in mul-tis reb⁹

vi.ps.

¶ Clerici. ¶ Caſus. Quidã clerici poſſidebãt quedã bñficia ab eccleſijs ſibi cõceſſa per.xxx.an.q̃ſitũ fuit in cõcilio Agatheñ. vtrũ rõne preſcriptionis cleri-ci pprietatẽ illoꝝ bñficioꝝ poſſũt ſibi vẽdicare. Et rñ. q nõ.dũmodo res ꝯſtet fuiſſe eccl'ie.et hoc pbat duab⁹ rõnibus. Prima eſt/qr ſi pſcribi poſſent/nec epi nec aliq̃ prelati pcarias facere deberent: et qr prelati ſm hoc in reb⁹ eccl'ie diu retẽtis pprietatẽ ſibi poſſent vẽdicare.

e ¶ In ius ppriũ. Hic ptz et in ſeq.c.q coloni et preca-rio poſſidẽtes nullo tpe pſcribũt: ¶ vt.x.q.iii.qr cogno-uimus.ex de poſtu.bone.ii. Jta nec aliqs q alieno noie poſſidet: vt ex de pſcrip.ſi diligẽti. Jtẽ nec vſufructua-rius: vt inſti.p q̃s pſo.no.acq̃.§.fructuari⁹. Jtẽ nec cre ditoꝝ.ff.de vſuca.nõ ſolum.§.qui pignori.et hoc ideo qr oẽs iſti alieno noie poſſidẽt. vñ illi tñ dicunt poſſidere quoꝝ noie poſſidet: vt extra de reſt.ſpo.cũ veniſſet. Si ergo vſq̃ ad cẽtũ an.poſſes,pbare initiũ poſſeſſionis.i. q tuo noie poſſeſſum eſt,non obſtat tibi aliq̃ pſcriptio: vt hic ptz: et C.de pig.ac.nec creditores.et C.de pſcrip. xxx.an.male.et hoc verũ eſt,niſi velis dicere q per lon-gam obliuionem aliquis perdat poſſeſſionem: per id

Preſcri bere nõ poſſunt alique pſone. ¶ Ad idez qd le.et no. xii.q.ii. ſepe fit ibi vid.

f ¶ Nõ reuocent. Arg.q q de libertate ab aliq̃ facta ſunt/et preiudiciũ non faciunt.J.i.q.i nullus eps.ii.

g ¶ Nõ debuiſſe. Si enĩ preſcriberẽt clerici,retardã-rentur epi ad conferenda bñficia: vt.C.de bo.q libe.l.f.

Si eps. ¶ Caſus. Aliq̃s eps pietatiſ intuitu ꝯceſſit poſſeſſiones vel mãcipia toto tpe vite ſue vel ad certũ tps q̃buſdã clericis vel laicis: vt ex eis vſũfructũ haberent: q poſt longa tpa dicebãt ad ſe ptinere. qua-re ſtatutũ fuit in cõcilio Aurelianeñ. vt etiã poſt mul-ta tpa preſcriptio legis ſecularis non poſſit opponi.

h ¶ Excolendas. Supra ea.q.i.poſſeſſiones.

Prima. ¶ Hec eſt.vi.ps.q.iii.i q pbat q tpe hoſtilita tis nõ currit pſcriptio.et h⁹ pbat p duo ca.Jo.d f.

¶ Caſus. Theodulph⁹ Malechitane eccl'ie eps de ſuo epatu p ſaracenos eſt expulſus vl captiuat⁹: cui⁹ epa-tus parochiã Aſtigitan⁹ et Elibertan⁹ et Egabieñ.epi. inter ſe diuiſerũt.cũ ſo redijſſet hoſtilitate repulſa,iu-ra ſua ſibi reddere ꝯdicebãt. ſtatuit ergo ꝯci. Hiſpalẽ. vt oĩa ſibi reddant iure poſtliminij: ſicut p legẽ ciuilẽ reſtituunt vniuerſa de captiuitate reuerſis. Nã nõ eſt obijciẽda pſcriptio vbi neceſſitas iterfuit hoſtilitatis.

i ¶ Prima actione. Jd eſt in tractatu prime diei ipſi⁹

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

concilii,ʒ.diſt.i.ius gentium.et.xxiiii.q.i.ca.i.

Poſtliminii definitio, a ¶ Poſtliminio. Poſtliminiū eſt ius amiſſe rei recuperande ab extraneo, et in ſtatum priſtinum reſtaurande.ff.de capti.et poſtlimi.reuer. poſtlimininium.datur autem ſm leges poſtliminio reuertentibus reſciſſoria itra quadriēnium. inſtitut. de actio.§.rurſus.C. de in integ.reſtit. l.vlti. ſi tamē non potuerit agere in hoc quadriennio per aliquos dies, reſtituitur ad eos ff.ex quibus cau. manumit.ſed et ſi per pretorem.§.ſi ferie.ſecūdum canones cum nō currat in hoc caſu preſcriptio:non dabitur reſciſſoria. Hic eſt ergo vn⁹ caſus ſcilicet hoſtilitas, in quo non currit preſcriptio. Alius duʒ viuit iniquus alienator.ʒ.e.ſi ſacerdotes. Terti⁹ cum vacat eccleſia. extra de preſcriptio. de quarta. Uel cum quaſi vacat eccleſia,prelato ſcilicet lapſo in hereſim. extra de preſcrip.cap.i. Alius eſt in pupillari etate. C. quibus ex cau.in integrum reſt.non eſt neceſ.l.vlt. Alius eſt cum quis eſt in poteſtate patris: vt.C.de bo.que libe.quecunq;. Ali⁹ eſt cum mulier eſt in matrimonio quo ad dotem.C.de iure dotium.in rebus. quia non preſcribitur cōtra mulierem in dote repetenda niſi ſoluto matrimonio: vt ibi dicitur. Septimus cū quid debetur ad diem/vel ſub cōditione. tunc enim non currit preſcriptio niſi a tempore diei vel extantis conditionis.C.de preſcrip.xxx.anno.cum notiſſimi.§.illud. Item ꝛ tempore excommunicationis non currit preſcriptio.extra de conceſ.preben.et eccle.non vacan.quia diuerſitatem. Item et in tempore illo quo quis impeditus eſt iuſto impedimēto,nō pōt agere: vt extra de elect.ne pro defectu.ꝛ extra de appel.ex ratione.ꝛ.C.de inoffi.teſta.contra maiores. ꝛ.ff.ex qui.cau.ma.l.quod quidem.ꝛ.l.non enim.

Preſcriptio nō currit i aliq̄b⁹ caſib⁹.

b ¶ Reuertentibus. Supra.iii.q̄ne.i.redintegranda.ſupra.vii.q̄ne.i.paſtoralis.C.de poſtlimi.reuer.l. ab hoſtibus.

c ¶ Eccleſia receptura. Nam Ius redit vt pridem: cum reddatur ſtatus idem. vt extra de electio.quia diligentia.ff.ſi ſer.vendi.ꝛ ſi forte.i.rñ,ff,de ſerui,ruſtic. pred,l,et attilicinus.

d ¶ Neceſſitas. Arg.ꝙ non preiudicāt patrono inueſtitura a tempore hoſtilitatis facta.xxxiii.q.i.cum per bellicam.ʒ.vii.q.i.pontifices.

Porro ſi de annorum. ¶ Caſus. In Germania et Pannonia hoſtilitate ſaracenorum interueniente per centum vel forte p plures annos aliqui poſſeſſiones eccleſiaruʒ detinuerūt: quas cuʒ prelati reddita tranquillitate repeterent, tutos ſe preſcriptiōe dicebant. Mittit ergo Joannes papa Paulinum qui legatus erat in partibus illis, vt de cauſis iſtis cognoſcat: inſtruēs eum ꝙ inter Chriſtianos certus annorum numerus eſt prefixus ad p̄ſcribendū. ſi vero furor interuenit paganoꝝ, nulla tempora currunt. vnde om̄ia prefatis eccleſiis ſunt reſtituenda: ꝛ hoc probat duobus exemplis domini: qui poſt quadringentos ꝛ triginta annos iudeos de ſeruitute pharaonis liberauit: ꝛ genus humanum de inferni clauſtr; poſt annorum milia redemit. viſ.ps

e ¶ In cauſa eſt. Secus ſi manſueti ſunt Judei vel Saraceni: tales bene preſcriberent: argumen.xxiii.queſti.vlti.diſpar. Quidam tamen dicūt eſſe eccleſie priuilegiū ꝙ etiam domini non poſſunt preſcribere: cum nec lege eccleſiaſtica regantur: licet poſſint rem priuati preſcribere: dummodo legibus Romanis regantur.

Nam nō ligātur canonib⁹. xxxv.q. i.§.i.ꝟ. porro, vbi de hoc.et extra d̄ diuor. gaudemus.

f ¶ Neſcientes arma. Argumen. clericos non debere mouere arma corporalia etiam contra hoſtes: arg. xxiii.q.viii.quicunq;.nam lachryme et orationes ſunt arma clericorum: vt.xxiii.q.viii.conuenior.

g ¶ Seruitute. Argumen,contra libertatem nō preſcribi.ʒ.e.§.poteſt.

¶ Tolluntur. Hec eſt ſeptima pars queſtiōis in qua probatur ꝙ ſi aliquis negligit loca ſua, ꝛ alius epiſcopus ea liberat ab heretica feditate, poſt trienniū preſcribit: ꝛ hoc probat capi.ſequen. Joan.de fan.

¶ Caſus. Ponit adhuc Grat. alium caſum in quo res eccleſie preſcriptione tollūtur: ſcʒ cū aliquis ep̄s negligit pplm ſuū ab hereſi reuocare, et alius ep̄s eū reuocat, preſcriptione contra alium tutus erit.

Placuit vt quicunq;. ¶ Caſus. Quidam epiſcopi.

cuit vt omnis parochia quaʒ antiqua ditione ante militarem hoſtilitatē retinuiſſe eccleſiam ſuam quiſq; comprobaret, eius priuilegio reſtitueretur. Sicut enim per legem mundialē his quos barbarica ſeueritas captiua neceſſitate tranſuexit, poſtliminio[a] reuertētibus[b] redditur antiqua poſſeſſio: non aliter et eccleſia receptura[c] eſt parochiam quā ante tenuit cuʒ rebus ſuis, ſiue ab aliis eccleſiis poſſideat, ſiue in cuiuſlibet poſſeſſionem trāſfuſa fuerit. nō em̄ erit obiicienda preſcriptio temporis, vbi neceſſitas[d] intererit hoſtilitatis.

Item Joan. papa Paulino epiſcopo fungenti legatione in Germania ꝛ Pannonia.

¶ Temporis non currit preſcriptio vbi furor hoſtilitatis incumbit.

Porro ſi de annorū numero forte q̄s cauſaẗ, ſciat quia inter chriſtianos et eos qui vnius fidei ſunt, numerus cert⁹ affixus eſt: ceterum vbi paganoꝝ ꝛ incredulorū furor in cauſa[e] eſt: quantalibet pretereāt tempora, iuri nō preiudicāt eccleſiarum: que corporalia neſcientes arma[f], ſolum deū et propugnatorem ſuum quando ei placuerit miſereri patienter expectant. Uerum ſi annorum prolixitas in talib⁹ impediat, deus ipſe reprehēdēdus eſt: qui poſt quadringentos ꝛ triginta annos filios Iſrael de duriſſima ſeruitute[g] Pharaonis et fornace ferrea liberauit: ſed ipſe per ſe redemptor noſter humanum genus poſt annorū milia de inferni clauſtris eripuit.

Tolluntur etiā preſcriptione ille dioceſes quas propriis epiſcopis negligentibus alii ab hereſi ad fidei integritatem reuocauerunt.

Unde in. ix. Aphricano concilio legitur.

¶ Si qui epiſcopi dioceſes ſuas lucrari deo negligunt: poſt triennium eis conſtabunt epiſcopis quoruʒ ſtudio fidei ſunt reconciliate.

Placuit vt quicūq; epi

ſcopi negligũt [a] loca ad ſuam cathedram pertinentia in catholica vnitate lucrari conueniantur [b] a diligentibus vicinis epiſcopis, vt id agere non morentur. Quod ſi intra ſex menſes [c] a die conuentionis non effecerint: qui potuerit eas lucrari, ad ipſum pertineant [d]: ita ſane, vt ſi ille ad quem pertinuiſſe videbantur, probare potuerit [e] magis illius electã negligentiã ab hereticis, vt impune ibi ſint, et ſuam diligentiã [f] fuiſſe preuentam, vt eo modo eius cura ſollicitior vitaret: cum hoc iudices epiſcopi cognouerint, ſue cathedre loca reſtituantur.

Poteſt etiam aliter intelligi preſcriptio illa longi temporis qua Gelaſius negat ſtatũ parochiarum poſſe mutari. Longum enim tempus (ſicut ex legibus habetur) decennium [g] et vicennium intelligitur. Huius ergo longi temporis p̃ſcriptio authoritate Gelaſij ⁊ ſecularium legum eccleſijs obijci non poteſt [h].

intra ſuas dioceſes parochias hereticorum conuertere negligebant. vnde queſitũ fuit in concilio Aphricano quid eſſet de hoc faciendum. Et reſponſum fuit vt a vicinis epiſcopis commoneantur: et ſi intra ſex menſes a die cõmonitionis non effecerint, perueniant ad ipſuz qui eas lucrari poterit: ita tamen vt ſi epiſcopus in cuius erant dioceſi, probare potuerit ſuam diligentiam fuiſſe preuentam, et alterius negligentiam electam vt apud alium impune remanerent ſue cathedre loca reſtituantur.

a Negligũt loca. Argumẽ. q͂ delictum perſone qđ eſt in omittendo, redundat in damnum eccleſie. Illud autẽ quod cõſiſtit in faciendo, nõ nocet eccleſie: Ad vi.ij.queſtione.vj.ſi epiſcopum. Argumen. contra ſupra.e.licet.ĩ.diſtinct.xxxv.eccleſie. Sed ibi nocet delictum quod conſiſtit in omittendo. Argumẽ. contra.C. de acqui.poſſeſ.l.vlti. ibi enim non nocet delictũ etiam quod conſiſtit in faciendo.

idẽ eẽ d do.c.ij. vbi de hoc. et ẽx de p̃ſcri.ca.ij. in gl. vlti.

b Conueniantur. Authoritate huius canonis. Simile.lxv.diſt.ca.vlti.

c Intra ſex menſes. Deputatos ad admonitionem faciendam.

Hec ẽ expoſitio Hu. ⁊ Lau.

d Ad ipſum pertineant. Expleto triennio: vt hic in hac rubrica: ⁊ extra de preſcrip.ca.j. vnde illud triennium eſt hic intelligendum: ſicut ibi intelligendi ſunt iſti ſex mẽſes qui dantur ad admonitionem faciẽdam. Dicit tamen Hug. q͂ perueniant ſtatim: tamen vſq͂ ad triennium poteſt epiſcopus ſuus locum illuz repetere: vt extra de preſcrip.ca.j. et eſt hic ſpeciale fauore fidei vt per triẽnium contra eccleſiam preſcribatur ius epiſcopale ⁊ etiam limes: ⁊ excuſatur preſcribens hic authoritate canonis, licz habeat conſcientiam rei aliene. arg.ff.de noxa. ⁊ generaliter. ⁊ ſi rem pro derelicto habitam mihi vendas: licet ſciam eam in bonis tuis non fuiſſe: ipſam vſucapio.ff.pro derelicto.l.vlti. argu.ff.de fundo do.l.j. Sed nunquid eccleſia leſa in hoc caſu poteſt petere in integrum reſtitutionẽ? Põt dici q͂ ſic niſi fuerint negligentes clerici ⁊ epiſcop⁹. arg.ff.de mino. verum.§.item querit. vel ſi vult ipſum negligẽtẽ conueniat.xij.q.ij.monemus. ⁊ conſequit ab eo indẽnitatem.C.arbi.tu.q̃cquid. alienauit enim vſucapere permiſit.ff.de verb.ſig.alienationis.

Preſcribit q̃n q̃ triennio iuri ep̃ali.

e Potuerit.ĩ.xxx.annos a ſententia.

f Diligentiam. ſcz dñi.ff.ad ſena.cõ.tertul.l.ij.§.ſi mater. ⁊ extra de appel.oblate.

Poteſt etiã aliter. Cas⁹. Iſte.§. diuiditur in tres partes. In prima parte exponit Gratianus tertio modo illud ca.licet in regulis, dicens ipſum poſſe intelligi de preſcriptione longi temporis: ſcz.x.vel.xx.annoruz que eccleſijs obijci non poteſt. Poſtea ponit diſtinctionem de preſcriptione, dicens q͂ preſcriptio decennij vel vicennij introducta eſt odio petentis ⁊ fauore poſſidentis. vnde ſi quis rem preſentis bona fide ⁊ iuſto titulo per decennium, abſentis vero per vicennium tenuerit tutus eſt aduerſus omnes: ⁊ ſi in aliquo caſu rem amiſerit, poteſt eam ab omnibus vendicare. Idem erit ſi per triginta annos rem alterius ſine titulo, bona tamen fide poſſederit: quã bonam fidem in initio ſufficit habuiſſe. Preſcriptio vero.xxx.annorum cum quis mala fide poſſidet, introducta eſt tantum in odium negligentium. Unde ſi quis mala fide rem alterius.xxx.annis poſſederit, tut⁹ eſt aduerſus eum: ⁊ ſi aliquo caſu male fidei poſſeſſor rem illã amiſerit, repetere non poteſt: niſi per violentiam inde expellatur. Et ſi ad dominũ vel creditorem ſine violentia peruenerit, tuti ſunt aduerſus male fidei poſſeſſorem. Si vero peruenerit ad alios, dominus vel creditor aduerſus eum habet actionem. In ſecũda parte dicitur q͂ ea que dicta ſunt de preſcriptione.x.vel.xx.annorum, vera ſunt ſi ſine interruptione poſſideantur: ſed ſi poſſeſſio naturaliter interrũpatur noui.xxx.anni in omnibus preſcriptionibus numerantur a die recuperate poſſeſſionis. Si vero poſſeſſio per litis conteſtationem interrumpatur, ab vltimo die litis.xl.anni computabũtur. Si vero ille cuius res preſcribitur, non poteſt litem conteſtari propter abſentiam, vel furorem, vel infantiam, vel poteſtatem aduerſarij: intra tempora preſcriptionis adeat preſidez: quem ſi adire non poteſt, vadat ad epiſcopum loci, vel conſulem ciuitatis, vel poteſtatem. qui ſi defuerint adeat domum aduerſarij: et in preſentia tabellionis, vel cum ſubſcriptione trium teſtium ſi tabellionem habere non poteſt, ſuum ius proteſtetur: et hoc modo interrumpet omnem preſcriptionem. In tertia parte dicitur q͂ ſupradicta vera ſunt inter laicos. ſed aduerſus eccleſias non currit preſcriptio niſi quadragenaria. et ad hoc probandum inducit duas autenticas.ĩ.ca. quas actiones. et in nouellis autenti. neq͂ vicennij. Sed ſi laicus decimas vel primitias, ſiue cum titulo, ſiue ſine titulo poſſederit, nunq͂ preſcriptione tut⁹ erit. Quod enim ab initio de iure non habet effectum, tractu temporis non conualeſcit. et hoc probatur ad inſtar liberi hominis: qui ſi pro ſeruo detinetur etiam quadraginta annis, ſibi non obeſt. nam primitie ⁊ decimationes preſcribi non poſſunt, ſicut nec ciuiles functiones, quarum inſtar obtinent, ſicut eccleſia obtinet ad inſtar reipublice. Secunda pars incipit ibi: Hec de preſcriptionibus decennij. Tertia pars ibi: Hec de preſcriptionibus inter priuatos. Libellum conuentionalem. Quod dicitur, in canonibus antiquis: q͂ ſecus hodie.

g Decẽnij. C. de preſcrip.x.vel xx.an.l.vlt. Io.

h Nõ põt. Poſt hoc ſtatim lege illũ.§.ſz ſola.cũ ca. ſeq. nemo ad hoc poſtea reuerſur⁹. dicit eñ q͂ dñs Iacobus interpoſuit iſtas leges: qđ etiã cõuincit ex eo q͂ ille concordantie bis ponuntur.

Præſcriptionum aliæ ſunt introducte odio petentis, et fauore poſſidentis: alie tantum odio petentis. qui enim bona fide et iuſto titulo rem preſentis[a] per decennium[b], abſentis vero per vicennium tenuerit: perpetua[c] exceptione tutus erit: non ſoluz aduerſus alios ſed etiam aduerſus creditores[d] quibus res ipſa obligata fuerat: etiam aduerſus verum dominũ. Si vero aliquo caſu a poſſeſſione ceciderit, etiam aduerſus verum dominum vtiliter[e] rem vẽdicare poterit. Si autem nullo titulo, bona tamen fide per tricenniũ rem alicuiꝰ poſſederit, ſimili gaudebit preſidio. bona vero fides nõ ad tractum medij temporis, ſed ad initium poſſeſſionis refertur. Sufficit enim in initio[f] cuiqꝫ bona fide poſſidere cepiſſe, etiam ſi medio tempore conſcientiam rei aliene habuerit.

¶ Que preſcriptiões introducte ſunt fauore poſſidentis, et odio petentis: quia lex fauet his qui bona fide ꝛ iuſto titulo, vel bona fide tantum poſſident. odit autez ꝛ punit circa rẽ ſuã negligẽtes[g] et deſides.

¶ Qꝫ ſi mala fide rem alienã quis poſſidere cepit poſt .xxx. annos aduerſus omnem petentem exceptione tutus erit. Si vero aliquo caſu a poſſeſſione ceciderit, actionem non habet: quia hec preſcriptio nõ fauore male fidei poſſeſſoris, ſed odio tantum rem ſuam proſequi negligentis introducta eſt. Si autem res ad creditorem ſuum vel ad dominũ peruenerit, detentionis commodum[h] habebit. Si vero ad alium, creditor vel alius dominꝰ aduerſus eũ experiri poterit: nec ſibi proderit exceptio medij temporis poſſeſſoris: quia nõ ab eo habuit cauſam poſſidendi. Qꝫ ſi violẽter poſſeſſio ad eos peruenerit: male fidei poſſeſſor indiſtincte poſſeſſionis[i] commodum recipiet.

Hec de preſcriptionibus decennij vel vicennij vel tricennij intelligẽda ſunt, ſi ſine interruptione poſſeſſa probentur. Qꝫ ſi per naturalem detẽtionem poſſeſſio interrupta[k] fuerit: a die recuperate poſſeſſionis noui .xxx.[l] anni in omnibus preſcriptionibus numerabuntur. Si per litis conteſtationem, ab vltimo die litigij .xl. anni computabuntur. Qꝫ ſi ab eo qui in cauſa preſcribendi erat, poſſeſſionẽ aliquis nanciſcatur: tempus precedens cum ſue poſſeſſionis

---

¶ Preſcriptionũ. ¶ Hec eſt .viij. pars .q. in qua ponit mẽtes legum de preſcriptionibus: quas tamẽ eccleſia nõ recipit contra ſe. Jo. de fan.

Pñs et abſens quando dr. viij. ps.

a ¶ Preſentis. Preſens dicitur qui in eadem prouincia eſt. Abſens qui in alia. C. de preſcrip. x. vel. xx. an. l. vlt. tamen abſens dicitur quandoqꝫ qui in iure non apparet. ff. de dã. infec. l. iiij. §. abeſſe. preſens etiã dicit quandoqꝫ qui in oris eſt. ff. de pcu. preſens.

b ¶ Per decẽniũ. Fit etiam alio modo interruptio: vt ff. de vſucap. ei a quo. ff. de dona. qui pro donato. ꝛ C. vbi in rem ac. l. vlt. et C. de pſcript. xxx. an. cũ notiſſimi.

c ¶ Perpetua exceptione. Hoc habes C. de preſcrip. xxx. an. ſi quis emptionis.

d ¶ Creditores. Hoc ſi fuerit alius a debitore, aut eiꝰ herede: vel de ſecũdo viuente debitore. debitor enim vel eius heredes non poſſunt ſe defendere contra creditorẽ niſi .xl. an. vt C. ſi aduer. credi. l. j. ꝛ C. de pſcrip. xxx. an. cum notiſſimi.

Vſucapio non currit contra creditores.

Vſucapio autem nunqꝫ currit cõtra creditores: quia cauſa dñij ſemota eſt a queſtione pignoris. C. de pig. vſucapio.

e ¶ Vtiliter. Ar. pro Jo. ꝛ alijs qui dicunt quod per preſcriptionẽ acquiritur dñium. ſm M. directe poteſt vendicare: quia ſm eũ dominium acquirit preſcriptione. vnde illud aduerbiũ vtiliter, non eſt de textu. vel ſi eſt de textu, expone vtiliter. i. indubitanter vel efficaciter.

f ¶ Initio. Hoc nõ tenet ſm canones: quia opz ex oi parte pſcriptiõis habere bonã fidẽ: vt ex de pſcrip. quoniam.

g ¶ Negligẽtes. Vigilantibꝰ enim nõ dormiẽtibꝰ ſubueniunt iura: vt ff. ex qui. cau. ma. l. nõ enim. ff. de his quae in frau. credi. l. pupillus.

h ¶ Cõmodum. Quia ab eo rẽ illã nõ poterit euocare qui mala fide eam poſſedit.

i ¶ Cõmodũ. No. quod violento detẽtori vel male fidei poſſeſſori res violẽter auferẽda non eſt, niſi incontinenti: ar. iij. q. i. §. vlti. nec ei tũc dicit interrũpi preſcriptio. ff. de vi ꝛ vi ar. qui poſſeſſionem.

i ¶ Poſſeſſionis. Ar. aliqua ex quo cõiunguntur valida eſſe, quorum quodlibet per ſe ſeparatim inualiduz eſt, vt fama ꝛ teſtimonium vnius teſtis: arg. contra .xxiij. diſtinct. quorundam.

Ad hoc .xij. q. j. nihil. vbi de hoc gl. probat ergo in fine.

k ¶ Interrupta. Fit autẽ interruptio dupliciter: naturaliter et ciuiliter. Naturaliter fit occupatiõe aque et alijs modis: vt ff. de acquirẽ. poſſeſ. qui vniuerſas. §. j. ꝛ ij. Jtẽ ſi longo tẽpore omittit poſſeſſio. ff. de vſuca. furtũ. Jtẽ per corporalẽ cõpulſionẽ et hoc nocet vel prodeſt omnibꝰ. ff. de vſuc. naturaliter. Ciuiliter fit libelli oblatione: ꝛ hoc habet locum in annalibus actionibꝰ tantũ: que interruptione tali perpetuantur. C. quando libellus pn. l. ij. Jtẽ fit per litis cõte. que locũ habet in perpetuis actionibꝰ. C. de pſcrip. xxx. an. ſicut in rẽ. ꝛ hoc prodeſt tñ ei qui eã facit: ꝛ obeſt illi tantũ contra quẽ fit: vt ff. de diuer. ꝛ tẽpo. pſcrip. inter quatuor. et tamen tãtum prodeſt qui eo aio cõteſtatur litez: vt ducat cauſam ad finẽ, ſz impedit propter fortuitos caſus alias nõ prodeſt: ar. a ſenſu contrario. C. de pſcrip. xxx. an. l. vlti. et in auten. de litig. §. omnez. circa fi. coll. ix. Jtẽ litis cõteſtatio tunc tm̃ interrũpit, cum fit corã iudice ſuo: alr nõ: vt C. ne de ſta. defun. l. pe. Jnterrũpit etiã pſcriptio ſynodali proclamatione: vt ex de preſcri. ſanctorũ. Jtẽ cũ exponit ſcđa cautio: vt C. de pſcri. xxx. an. cũ notiſſimi. §. ſed ꝛ ſi quis. Jtẽ cum quis ſoluit vſuras. C. de preſcrip. xxx. an. l. pe. Jtẽ aliũ habes. j. e. q. verſi. is autẽ cuiꝰ res. ꝛ extra de of. or. paſtoralis. Jtẽ ꝛ aliũ caſum habes extra vt lit. nõ cõte. quoniam. in fi. Quandoqꝫ autem non interrumpit preſcriptio: ſz dormitat, vacante ſcz eccleſia: ꝛ in pupillari etate, ꝛ in alijs caſibus quos dixi. ſ. e. prima actione.

Cõ. l. naturalit. et ibi bar. ff. de preſcri. gl. e ſimi. l. interruptio. in c. illud. de pſcrip.

l ¶ Triginta. Ergo naturalis interruptio non valet tantũ quantum litis conteſtatio: quia litis cõteſtatione perpetuatur actio vſqꝫ ad .xl. an. vt C. de preſcript. litiũ pẽ.

Actio perpetuat

xxx.an.l.vlti.ſed in naturali interruptione non: vt hic. Similiter dico q nec illa conuentio que fit per executorem, perpetuat ad.xl.an.cuz generaliter dicat q omne ius ⁊ ois actio tollit ſpatio.xxx.an.niſi vbi ſpeciale aliquid reperit: vt.C.de preſcrip.xxx.an.cū notiſſimi.

l ¶ Non conualeſcunt. Sic.j.q.j principatus. Arg. contra extra de ma.contrac.cōtra interdi.eccle.ca.vlt. ⁊ extra de conuer.coniu.placet.

m ¶ Etiam.ſi.xl.C.de long.temp.preſcrip.l.vlt.C.de preſcrip.xxx.vel.xl.an.comperit.

tempore continuare[a] poterit. Is autem cuius res preſcribitur: ſi litem conteſtari[b] non poterit vel propter aduerſarij[c] abſentiam vel infantiaz, vel furoris laborem, cum neminem tutorem vel curatorez habeat, vel quia[d] in magna poteſtate cōſtitutus eſt: intra cōſtituta tēpora preſidez adeat, libellum ei porrigat, ⁊ hoc in querimoniam deducat: et ſic temporis interruptionem faciat. Si autez preſidem adire non poterit, ſaltem ad epiſcopum locorum vel defenſorem ciuitatis eat, et ſuam manifeſtare voluntatē in ſcriptis deproperet. Q ſi preſes vel epiſcopus vel defenſor abfuerit, liceat ei publice pponere vbi domicilium[e] habet poſſeſſor: ſed cum tabellariorum ſubſcriptione: vel ſi ciuitas tabellarios nō habet, cum trium teſtium ſubſcriptione[f]: ⁊ hoc ſufficiat ad omnem temporalem interruptionem ſiue triennij, ſiue longi tēporis, ſiue triginta vel quadraginta annorum preſcriptio ſit. ¶ Hec de preſcriptionibus inter priuatos. Ceterum aduerſus loca religioſa nō niſi quadraginta annorū preſcriptio currit. Unde in autenticis.

¶ Quas actiones tricennalis preſcriptio precludit: ſi loco religioſo competant, quadraginta annis clauduntur. Et in nouellis. Neqz decēnij[g] vel vicennij ⁊c. In canonibus vero eccleſia aduerſus eccleſiā triginta annis[h]: monaſterium aduerſus eccleſiam non niſi quadragita annis preſcribere permittitur[i]. Q ſi priuatus[k] primitias ⁊ decimas, ſiue ſine titulo ſiue cuz titulo poſſederit, nulla tēporis preſcriptione tut⁹ eſſe poterit. Que enim ab initio de iure ſortiri effectum non poſſunt, tractu temporis non conualeſcunt[l]. Unde ſi liber homo longo tēpore pro ſeruo detineat: etiā[m] ſi quadraginta annorum curricula exceſſerint, ſola temporis lōginquitate libertatis iura minime mutilabūtur[n]. Ad hec eccleſia, res publica, primitie, decimationes ciuilium functionum inſtar obtinent.

¶ Porro publice functiōes[o] preſcribi non poſſunt.

Unde in.vij.lib. Codicis tit. de triginta vel quadraginta annorum preſcriptione imperator Anaſtaſius.

Iubem⁹ eos qui rē alienā per continuū annorum quadraginta curriculuz ſine aliqua interpellatione legitima poſſederunt[p], de poſſeſſione quidē rei vel dominio nequaq̄ remoueri: functiōes autē ſeu ciuilem canonem vel aliquam aliam publicam collationem impoſitā eis dependere compelli: nec huic parti[q] cuiuſcunqz temporis preſcriptionem oppoſitā admitti. ¶ Sic etiā predia ſiue ſint priuati, ſiue eccleſie, poſſunt

a ¶ Cōtinuare. Licet re vera aliq̄ tempore intermedio vacet poſſeſſio ius tamē fingit eā coniunctim peruenire ad aliū locuz: vt.ff.ex q̄.cau.ma. cuz miles. ⁊ eſt ſi. ff.de acquir.here. placet. ⁊ ſic tēpus precedens dicitur cōtinuari tempori ſequenti quo alter incipit poſſidere. ſed cōtra eſt quod legitur.ff.de acq̄. poſ.pōponi⁹.§.vi. vbi dicit q vitioſa poſſeſſio non continuatur non vitioſe: ſed illud verum eſt in lōga preſcriptione: ſecus in lōgiſſima.

b ¶ Litem conteſtari. C.de anna.ex cep.vt pfecti⁹.

c ¶ Uel propter. aduerſarij. hoc bene traditur extra de offi.ordi.paſtoralis.

d ¶ Uel quia. ſ. ij.q.j. prohibētur. C.de epiſco.audi. l.vlti.

e ¶ Domiciliuz. Domiciliuz large dicitur quandoqz habitatio.ff.de dā. infec.l.iiij.§.pretor.argu.ff.de lib. agno.l.j.in prin. et eſt ſi.extra de cleri.nō reſi.ex tue.

f ¶ Subſcriptione. Arg. q inſtrumento habēti ſubſcriptionē triū teſtium ſtādum eſt, etiam ſi per tabellionem confectum non ſit: arg.C.qui po.in pi.ha.l.peſi. hodie autē duo teſtes eq̄pollent tabellioni: vt ex̄ de p ba.qm̄ ɔtra. De hac materia nota.xj.q.iij.cure.

g ¶ Neqz decennij.ſ.ea.q.iij.neqz.

h ¶ Triginta annis. hoc hodie nō tenet: vt extra de preſcrip.de quarta.

i ¶ Permittitur.ſ.e.q.iij.poſſeſſiones.

k ¶ Priuatus, vt extra de preſcrip.cauſam.

n ¶ Mutilabunt. Nec cōfeſſio ei preiudicaret ſi cōfiteretur ſe ſeruū, niſi in inſtrumēto hoc fecerit: vt.C.de agri.⁊ cē.cū ſcim⁹.

o ¶ Functiones. id eſt penſiones agrorum.

¶ Iubem⁹. ¶ Caſus. Quidaz ruſtici poſſederūt quaſdaz poſſeſſiones ſine legitima interpellatiōe per xl.an.de quib⁹ poſſeſſionib⁹ neqz functiones, neqz ciuilem canonem, neqz publicam collationem perſoluūt. queſitū eſt vtrum ſint tuti pſcriptione. ⁊ reſpondetur q ſic q̄tum ad dominiū vel poſſeſſionem prediorū: ſz q̄ ad functiones vel ciuilē canonez vel publicā collatiōnē non ſunt tuti.

p ¶ Poſſederūt. C.de preſcrip.xxx. vel.xl.an.cōperit.

q ¶ Parti. C.de fun.patri.l.vlt.cōtra. ſed ibi priuilegiū habuit ab imperatore: ⁊ preterea per.xl.an.non ſoluit. inde tut⁹ eſt p illa duo.ſ.e.h. q ſi ab eo.

¶ Sic etiā pdia.

¶ Caſus. Supra fuit aſſumptio ibi vbi dixit porro. h eſt modo cōcluſio. Dictum eſt ſupra in illa.l.iubemus. q predia tollūtur preſcriptiōe.xl.annorū, ſed functiones non. Nunc dicit Gratia. q eodem modo predia eccleſiarum vel priuatorum preſcriptione tollūtur, ſed decime vel primitie non preſcribuntur etiam ſi a ſummo pōtifice reſcriptum ſuper hoc impetretur. Et hoc probatur duabus rationibus. Prima eſt, quia reſcripta cōtra ius non valent niſi talia ſint que alicui proſint ⁊ nulli obſint. Secunda ratio eſt, quia contra dn̄i mandatū eſſet, qui nō

Adde q ille qui abſens q̄ nō eſt i iudicia. l. pſens ff.de p. cu.l.fi. C.de pſcri.lō. tēpo.

Et ſic habes q quis pōt vti acceſſione tpis authoris ſui, pſōa cū ā ſua ſuiſqz vitijs.ff. de acq̄. poſſ.l. pomponi⁹.§. cū quis fm L.

Teſtes duo eq̄pollent tabellioni.

Sed q̄ debent reipu bli. h.

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

laicis,ſʒ leuitis decimas dari precepit:ꝛ ita laicis nullo priuilegio concedi poſſunt,ne preceptis dei preiudicium fiat.

a ¶ Decimationum. Uidetur ꝙ laic⁹ poſſit decimas preſcribere.nam ius haber percipiendi ꝛ petendi eas: ex quo ei cōceduntur ab epō puta in feudum vel beneficium ad tēpus. Ad hoc dicūt quidam ꝙ laicus nullum ius haber in eis:nec habere poteſt.j.q.iij. peruenit.ꝛ ſm iſtos placuit. nū eſt. Alij dicunt ꝙ cum ſic cōcedūtur laico ab epō, laic⁹ habet ius poſſidendi. ſed illud ius nō eſt ſpirituale:nec ratione illi⁹ iuris poſſet p̄ſcribere:qꝛ alieno nomine poſſidet ſiue ro vellet interuertere poſſeſſionem, iam inciperet eſſe male fidei:extra ď preſcrip.ſi diligenti.et ita non poſſet preſcribere eas:qꝛ licet laicus ſit,tamē ſuper decimis in foro eccleſie conueniretur. Sʒ nōne ius ſpūale percipiendi decimas habent leproſi: vt extra de eccle.edi. ca.ij.ꝛ tēplarij qui ſunt laici? Dic ꝙ non,ſed tantum a preſtatione ſunt liberi.qď ex eo patet:quia ſi prediū de quo ipſi nō preſtant decimas:deuoluitur ad eccleſiā vel ad priuatū:ſtatim eccleſia vti tur iure ſuo:ꝛ ſoluet priuatus decimas.

Decie an p̄nt p̄ſcribi per laicos. Qď dic vt not.ſ. e.q.j.c. vl.ď de eis:nec habere poci.cāuis reſt.j.q.iij. peruenit.ſ.j.q.ij. puenit. nū eſt. Cōc. ꝙ ter.C.ď iuriſdi.om.iu. l.p̄ua:toꝝ.ꝛ.l. nec ex p̄toris.et.l.neꝗ pi:ga⁹.§. p̄uato:rū.ff.de reg.iu.

preſcribi. Prouentus primitiarū ꝛ decimationū[a] preſcriptione tolli nō poſſunt,etiam ſi[b] a Romano pontifice quilibet laic⁹ ſuper his reſcriptum impetrauerit.

¶ Reſcripta enim que cōtra ius ſcriptum[c] impetrata fuerint, nisi talia ſint q̄ illis quibus data fuerint p̄ſint,ꝛ nulli obſint:nullius momenti eſſe cenſentur.

Item,decime deo mādante ſacerdotibus ꝛ leuitis ſeparate ſunt : et de ſorte domini viuant,qui in eius ſorte connumerantur. Non ergo cuiuſꝗ priuilegio laicis[d] concedi poſſunt:ne diuinis mandatis authoritas humana preiudiciū inferat. Unde imꝑatores Ualentinianus ꝛ Theodoſius.

Uniuerſas terras que a colonis ſeu emphyteoticarijs dominici iuris,reipublice vel tēplorum[e] in qualibet prouincia vēdite,vel vllo alio pacto alienate ſunt:ab his qui perperam atꝗ contra leges eas detinent, nulla longi temporis[f] preſcriptione officiente iubemus reſtitui,ita vt nec precium[g] quidem[h] iniquis comparatoribus repoſcere liceat.

De preſcriptionib⁹ vero longi temporis in autenticis inuenitur colla.viij.conſti.vj.

¶ Quas actiōes alias tricēnalis,decēnalis, vicēnalis p̄ſcriptio ſecludit : ſi loco religioſo cōpetunt.xl.annis clauduntur:vſucapione[i] et quadriēnij[k] preſcriptione ſuū locum habentibus.

Sed ſola preſcriptio.xxx.anno.et deinceps : a qua tamen preſcriptione priuilegia Romane eccľe ſunt excluſa : que non niſi centum annorum ſpatio preſcribi poſſunt.

Unde Joā.viij.ſcribit Ludouico regi.

¶ Priuilegia Romane eccleſie non niſi centū annoꝝ preſcriptione tolluntur.

NEmo de annorum numero reſultandi ſumat fomentum : quia ſancta Romana(cui deo authore ſeruimus) eccleſia priuilegia que in firma petri ſtabilitatis petra ſuſcepit, nullis temporibus anguſtantur[l]: nullis regnoꝝ partitionibus preiudi-

b ¶ Etiā ſi a Romano. Quia in talibus papa nō vult diſpenſare.j.xxv.q.j.ſunt quidam.
c ¶ Ius ſcriptum.xxv.q.ij.reſcripta.
d ¶ Laicis.j.e.q.vij.decimas.ꝛ ca.peruenit.niſi forte leproſis ꝛ hmōi cauſa paupertatis ꝛ intuitu eleemoſyne remittanť.xxv.q.j.§.his ita.ꝑſi.quicūꝗ.
¶ Uniuerſas.¶ Caſus. Hanc.l.inducit Gra.ad ꝓbādum ꝙ preter ſupradicta ſunt quedā que preſcribi nō poſſunt,ne fiat eccleſie preiudiciū. Coloni vel emphyteoticarij imperatoris,vel reipublice,vel eccleſiarū vēdiderſit res dn̄icas.queſitū eſt vtrū emptor longi tēporis preſcriptione poſſit ſe tueri.ꝛ reſpondet ꝙ non: nec iniquis cōparatorib⁹ preciū repetere licet cōtra leges: qꝛ contra leges facta fuit alienatio.
e ¶ Uel templorum.i.eccleſiarum.
f ¶ Longi temporis. Non dicit longiſſimi. vnde bene preſcriberet qui a colonis emeret/ꝛ longiſſimo tēpore: licet ſit ar.ꝯtra.xcvi.diſt.bene qdē.nā male fidei poſſeſſor eſt ex quo emit rē illā eccľie ꝯtra legū interdicta: vt.C.de agri.ꝛ cēſi.quēadmodū.
g ¶ Preciū.ſ.xij.q.ij.quiſquis.ſ.xij.q.ij. vulterane. contra.ſed hic fuit male fidei poſſeſſor. vt not.ſ.x.q.ij. §.qui vero.
h ¶ Quidē. Hoc notatur.ſ.x.qō.ij. hoc ius.in fi.
¶ De preſcriptionib⁹.¶ Hec eſt.ix. pars.q.in qua dici tur ꝙ p̄ſcriptio cōtra eccleſiā nō currit niſi.xl.an. Joā. de fan.
¶ Quas actiões.¶ Caſus. Antiquitus preſcriptio.x. vel.xx.vel.xxx.annorum ita opponebať eccleſie ſicut ꝛ priuato, Juſtinianus vero ſtatuit ꝙ tantū preſcriptio quadragenaria loco religioſo obijciať, vſucapione trienij ꝛ p̄ſcriptione quadriennij in ſuo robore durantis. Poſtea vł Gratia.ꝙ aduerſus eccleſiam tantū preſcriptio tricēnalis ſm antiqua tēpora, vel quadragenaria ſm moderna opponiť eccleſijs:a qua preſcriptione res Romane eccľie excludātur:q̄ nō preſcribūtur niſi ſpatio centum annorum. et ad hoc inducit ſequens ca.
i ¶ Uſucapione. Uidet ꝙ res eccleſie non poſſunt vſucapi,nec res fiſci. inſti.de vſucap.§.res fiſci.C.de vſuca.l.j. Itē res eccľie cenſenť iure rei publice.C.de ſac.ſanc.eccle.vt inter. preterea cum eccleſia reſtituať iure minoris, melius eſt intacta iura ei⁹ ſeruari ꝗ poſt cauſam vulneratam remedium querere.C.in qui.cau.in integ.reſti.non eſt ne.l.vlt.quidam tamē dicunt cōtra.
k ¶ Quadriēnij. Hoc non approbo: vt patet per ꝯtraria.ſ.xij.q.ij.quicunꝗ militū.ſ.e.q.j.in canonibus.vt dixi.ſ.e.placuit.
¶ Sed ſola.¶ Hec eſt.x.pars.q.in qua probat ꝙ contra Roma.eccleſiam nō currit preſcriptio niſi centenaria. Jo.de fan.
NEmo.¶ Caſus. Rex Lodouic⁹ dicebat ſe tutum eſſe cōtra Romanā eccleſiā:quia ei⁹ poſſeſſiones per longa tēpora poſſederat.ſʒ Joānes papa ſcribens aduerſus ipſum oſtēdit ꝙ nulla preſcriptio Romane eccleſie obijci poteſt niſi centum annorum.
l ¶ Anguſtantur,in ſuis priuilegijs.

Pro iſto viſi mo dicto facit qď no.ex ď his q̄ ſi. a p̄.c.ij. et vide qď not. xcvj.di. bū qdē. in gl.nā ſi qs emit ꝛc.

x.q.ş.

Uſucapi neꝗūt res alique. vt no. ex de in inte.reſti.c.j.ꝛ ca.auditis.

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

cantur^a:ſed venerande romane leges diuinit⁹ per ora principum^b ꝓmulgate, rerū eius preſcriptionē nō niſi per centum^c annos admittunt.

Queſtio.iiij.

Oſtēſum eſt^d qñ eccl'ia aduerſus eccleſiā ꝑſcribere poſſit. Nunc vidēdū eſt ſi monaſteriū aduerſus eccleſiā preſcribere valeat: quod Urbanus.ij. prohibuit dicens.

Tricennio tēporis aliquid preſcribere abbates vl' monachi non valent.

Poſſeſſiones eccleſiaꝝ ⁊ epōꝝ^e tricēnales, abbates^f vel monachos hr̄e oībus modis ꝓhibemus: ſed ſi eis tollit' tricēnalis poſſeſſio, a btō Greg. cōcedit' eis quadragenalis preſcriptio.

A. it em̄ Petro ſubdiacono.

Quadraginta annoꝝ preſcriptio religioſis domib⁹ cōceditur.

Volumus accedēte te ad panormitanā ciuitatē, queſtionē ipſam tali ratione diſcutere: dominio^g rei apud poſſeſſorem ſicut hactenus poſſeſſum^h eſt, videlicet permanente: vt ſi monaſteriū prefatum ſancti Theodori fines^i de quibus certatio mota eſt, inconcuſſos.xl.annis poſſediſſe repereris: nullā deinceps (etiā ſi qđ romane eccleſie^k cōpetere potuit) patiaris ſuſtinere calūniā: ſed quietem eorū inconcuſſam^l oībus modis procurare. Sin vero actores eccleſie non eos poſſediſſe.xl.annis icōcuſſo iure monſtrauerint, ſed aliquam intra tēpora hec motā aliqñ fuiſſe

a Preiudicantur.ꝺ.xl.diſt.c.j.

b Principum.ꝺ.xj.q.iij.imperatores.

Uſuſfruct⁹ eccleſie relict⁹ durat centuȝ annis.

c Per centum annos. Similiter vſuſfructus ciuitati relictus ſpatio centū annoꝝ perditur.ff.de vſufruc. an vſuſfructus. Hec preſcriptio centū annoꝝ olim locū habebat i qualibet eccleſia.C. d ſa.ſan.eccle. vt in ter.ſed hodie tantum romane eccleſie approꝑata eſt. in auten.hec conſtitutio inouat cōſtitutionē. col.viij extra de ꝑſcri. cuȝ nobis. Joan.

Oſtēſum eſt. Caſus. Hic proponit'.iiij.queſtio, vbi querit' an monaſterium preſcribit aduerſ⁹ eccleſiā ſpatio.xxx. annoꝝ. Et reſpō. ꝙ nō: vt.j.e.ca.j.ſȝ ſpatio.xl.annoruȝ ſic: vt.j.e.volum⁹. nā monaſteriuȝ et eccleſia ſm noua iura non ad imparia iudicantur.

d Oſtēſum eſt. Hec queſtio quarta patet ꝑ ea que dicta ſunt de preſcriptione. dictum eſt em̄ ꝙ ⁊ monaſteriū cōtra eccleſiam, ⁊ eccleſia cōtra monaſterium.xxx.annis nō preſcribit. quo ad hoc em̄ non ad imparia iudicantur: ſed ſm antiquos canones monaſteriū ⁊ eccleſia ad imparia iudicātur in preſcriptione cōtra alios vel ab alijs: nā eccleſia contra eccleſiam, vel contra laicū.xxx.annis preſcribebat: ⁊ eandem preſcriptionē ab eis patiebatur: ſed monaſteriuȝ non: vt.j.e.c.j.innuitur.

e Poſſeſſiones. Epoꝝ. Res ergo epi gaudēt eodē priuilegio quo ⁊ res eccleſie: arg.ꝺ.e.j.qō.j. ſilr. qđ nō credo. rē em̄ clerici vel epi ꝑſcribūt laici.xxx. an. vt extra eo.ſanctorum. Sed res eccleſie nō.j.e.necꝫ hoc ergo intelligo de rebus eccleſie: que epi ſunt.

Preſcribi pōt res epi.

f Abbates. Jd eſt eos eſſe preſcriptione triēnij tutos: ſed qꝛ poſſederūt rē alicuius eccleſie vel epiſcopi.xxx.annis. hoc enim expeditum eſt hodie ꝙ non. Jtem in eccleſijs locū non habet preſcriptio niſi.xl.an. vt extra de preſcrip. de quarta. Jo.

Volumus. Caſus. Quoddā monaſteriū Sicilie ſancti Theodori poſſederat quaſdā poſſeſſiones ſpatio.xl.annoꝝ: quas papa prius dederat cuidā eccleſie que erat in partibus illis: ſuper quibus cū inter monaſteriū ⁊ eccleſiā queſtio moueret', precepit Greg. Petro ſubdiacono vt iret ad Panormitanā ciuitatē, ⁊ poſſeſſionibus remanentibus apud monaſteriū ſi poſſet ꝓbare illas.xl.annis incōcuſſe poſſediſſe, monaſterio adiudicaret. Si vero ſyndici eccleſie ꝓbauerint intra.xl.annos ſup illis queſtionē motā fuiſſe. electis arbitris legaliter queſtio ſopiat'. Arbitris.i.inſpectorib⁹ qui debent locū videre. Uel arbitris electis ſi iudicem habent ſuſpectū. vel arbitris.i.iudicib⁹ delegatis qui de interruptione cognoſcant. ⁊ ita continētia cauſe diuiditur: quia ſic placuit pape.

g Dominio.i.poſſeſſione, ſicut al's poſſeſſio ꝓ dñio ponitur.ꝺ.e.qō.ij. viſis.ff. de verbo. ſig. interdū. Jo.

h Poſſeſſū. Sic patȝ ꝙ ille qui eſt in poſſeſſione, vſꝗ ad finem cauſe manebit in poſſeſſione. vt.viij.qō.iij. nonne.ꝺ.ij. q.vj. quotiens. ij. cōtra. ſed ibi erat perſona ſuſpecta: argu.ff.q́ ſatiſda. cogā. ſi fideiuſſor. §.vlti. vnde tunc fruct⁹ ſequeſtrari debēt: vt.ff.de ap. imperator. in fine ꝺ.ij.q.vj.appellatiōe. alias res ante ſententiā nō eſt auferenda poſſeſſori: vt.xj.queſt.j. quia res.

Hoc intellige ſm determinationē eius qđ hr' ex lib.vj.de ꝑuile. cū ꝑſone. §.vlti. nā vbi ꝗs fundat ſuā intētionē d iure cōi, ⁊ ſec⁹ vt. vt ibi.

i Fines. Prediorum, non parochiarū. Jlli em̄ nō preſcribūtur. ꝺ.e. q.iij.licȝ.⁊.c.inter memoratos.

k Eccleſie.ꝺ.e. q.iij.nemo.cōtra. ſȝ hic mōachi poſſederunt tantū ius emphyteoticariū: ⁊ preſcripſerunt ius quod clericis cōpetebat: qꝛ erant emphyteote romane eccleſie. Uel dic ꝙ lȝ ius romane eccleſie nō poſſit ꝑ ſe preſcribi: preſcribet' tñ cū vniuerſitate.ar.ex de iure pa. ex literis.ff.de cōtrahē.emp.in modicis. Uel lȝ cōfirmet' hec ſnīa quo ad ipſos litigātes, nō ideo preiudicabit' rōane eccl'ie cū voluerit ius ſuū ꝓſeq́.ex de ca. mo. dilect⁹.ar.ex de ſen. ⁊ re iud. cū ſup controuerſia. ⁊ ca. ſuborta. vñ nō eſt incōueniēs ꝙ ꝯ eccl'ias ſubiectas ſoli pape preſcribat' in reb⁹ aliq́b⁹: qꝛ hoc nō fit in preiudiciū romane eccl'ie qꝛ eodē iure tenet' nūc illa romane eccl'ie, quo prior tenebat'. Et ſi vere velim⁹ loq́: nec romana eccl'ia aliqđ preſcribit nec aliquis ꝯtra eā preſcribit: qꝛ romana eccl'ia cū aliqđ cōtra aliā preſcribit, nō plus iuris ꝓpter hoc hȝ ꝙ̄ pri⁹ habuit: qꝛ illa prius fuit ei ſubiecta: cū ipſa in oībus eccleſijs habeat plenitudinē poteſtatis: vt.ij.q.vj.decreto.

Preſcriptio vtrū poſſit currere cōtra Romanaȝ eccl'iaȝ.

l Incōcuſſā. Ecce ꝙ q́ obijcit interruptionē, eā ꝓbare dȝ. ſic q́ obijcit ꝑſcriptionē, eā probare tenet'. vt.ꝺ.e. q.iij.inter.⁊.c.dilectio. ſimiliter ⁊ qui obijcit malam fidē, eā ꝓbabit. ⁊ ſi vn⁹ obijcit ꝑſcriptionē, ⁊ alter interruptionē: vtriuſꝗ teſtes audiunt': vt ex de ꝑſcrip. illud. Sȝ ſi iā lata eēt ſnīa ſup ꝑſcriptione, poſtea nō admitit' reliquus ad aliqđ ꝓbādū. ex de ꝑſcrip. ſctōꝝ. hic tñ ꝯriū inuenit'. Sȝ nūqđ ille q́ ꝓbat ꝑſcriptionē, tenetur re d cōꝓbare ſe continue poſſediſſe? hoc certe eſt impoſſibile ꝯtinua ꝓbare: ſȝ ſufficit ꝓbare ꝙ a ꝑncipio poſſedit ⁊ in fine et poſſeſſ ꝗñꝗ i medio, nā extrema tꝑa ſūt qñꝗ ꝯſiderāda in pſeſſione.

Preſcriptionē ꝓbans an dbeat docere